

*Muudetud õppekava arendusrühma töögrupi poolt 30.11.2016
Muudatused heaks kiidetud õppenõukogus 11.01.2017, protokoll nr 3;
hoolekogus 18.04.2017, protokoll nr 3.*

KURTNA KOOLI ALUSHARIDUSE ÕPPEKAVA

Kinnitatud Kurtna Lasteaed-Algkooli juhataja 26.03.2008.a käskkirjaga nr. 82-ü

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala ja rakendumine

- (1) Käesolev lasteaias õppekava (edaspidi õppekava) määrab kindlaks õppe- ja kasvatustegevuse alused Kurtna Kooli lasteaias.
- (2) Õppekava on dokument, mis määratleb õppekava rakenduseks vajalikud tegevused ja ressursid.
- (3) Õppekava on koostatud koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava alusel.
- (4) Õppekava kinnitab direktor.
- (5) Õppekava terviktekst on kättesaadav kooli õpetajate toas. Õppekava üldosa on kättesaadav kooli veebilehel.

§ 2. Õppekava ülesehitus

- (1) Õppekava koosneb üldosast; valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidest, sisust ning lapse arengu eeldatavatest tulemustest vanuseti; lapse arengu hindamise põhimõtetest, õppekava uuendamise ja täiendamise korrast.
- (2) Õppekava üldosas esitatakse:
  - 1) õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted;
  - 2) õppe- ja kasvatustegevuse korraldus;
  - 3) koostöö põhimõtted lapsevanematega;
  - 4) erivajadustega lapse toetamise põhimõtted;
- (3) Valdkondade kirjeldustes esitatakse:
  - valdkonna eesmärgid;
  - üldteemad;
  - valdkonna sisu ja lapse eeldatavad arengutulemused õppekava läbimisel vanuseti;
  - lapse arengu eeldatavad tulemused valdkonna läbimisel.
- (4) Lapse arengu hindamise põhimõtetes esitatakse:
  - 1) lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted;
  - 2) koolivalmiduse hindamine;
  - 3) 6-7 aastase lapse eeldatavad üldoskused.
- (5) 5. peatükis esitatakse õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

2. peatükk ÜLDOSA

1. jagu

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted

§ 3. Visioon

Oleme sõbralik maakool (lasteaed), kus toimetavad eluterved inimesed ja õppimine on au sees.

Meie tunnuslause on: Mesi peitub igas õies.

§ 4. Lasteasutuse liik ja eripära

- (1) Kurtna lasteaed on seitsmerühmaline munitsipaallasteaed.
- (2) Põhikooli osana on tagatud laste sujuv koolimine.
- (3) Väärtustame loodust ja tegutseme keskkonda ja loodusressursse säästvalt.
- (4) Oleme tundlikud esteetiliste väärtuste suhtes, kujundame lastes ilumeelt.
- (5) Lasteaial on head sportimisvõimalused ja lastebassein.

§ 5. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

- (1) Lasteasutuse tegevuse eesmärk on toetada sellise isiksuse väljakujunemist, kes
  - 1) usub endasse;
  - 2) tegutseb loovalt;
  - 3) käitub eetilisel;
  - 4) on avatud uue ja teistsuguse suhtes.
- (2) Õppe- ja kasvatuseesmärkide määratlemisel peame silmas järgmist:
  - 1) kõigi elusolendite ühine kodu on Maa;
  - 2) õpime hoidma loodust, elama ja tegutsema keskkonda ning loodusressursse säästes;
  - 3) tagame turvatunde ja eduelamused;
  - 4) toetame lapse loomulikku huvi hankida teadmisi ja saada kogemusi ümbritseva elu, looduse ja ühiskonna nähtuste vastu.
- (3) Laste kooliks ettevalmistamine.

§ 6. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

- (1) Kogu tegevus toetub lapse loomulikule huvile ümbritseva vastu, lähtub konkreetsest, lapsele ajas ja ruumis tuttavast. Lapse kasvades ja arenedes liigutakse lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale.
- (2) Õppeprotsess toimub:
  - *mängu kaudu* – mäng vastab lapse vajadustele, toetab isiksuse terviklikku arengut ning võimaldab lapsel omandada mõtlemis- ja probleemilahendamisoskusi, eneseväljendamis- ja suhtlemisoskusi ning samuti empaatiavõimet ja iseseisvust;
  - *vastavuses lapse arengu ja individuaalsusega* – kõik lapsed on ainulaadsed, erinevad nii oma omaduste ja võimete kui arengutempo poolest;
  - *integreeritult* – lapse tunnetus on koolieelses eas valdavalt terviklik ja see väljendub praktilise tegevuse kaudu, mistõttu on oluline rajada õppeprotsess erinevate valdkondade teadmisi lõimivatele tegevustele, mis omakorda seostatakse nädala teemade abil;
  - *tasakaalustatult* – toetatakse lapse võimete mitmekülgselt arengut, luues talle võimalusi mitmekesiste nähtustega tutvumiseks ja tegutsemiseks erinevates olukordades erinevatel viisidel;

- *paindlikult* – pedagoog kavandab, lähtudes lapse arengust ja edasijõudmisest, samuti lapsevanemate soovidest ja lasteasutuse võimalustest, õppe- ja kasvatustsükli ja teeb valikuid õppemetoodiliste lahenduste ja tegevuste sisu osas.

2. jagu

Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus

§ 7. Õppe- ja kasvatustegevuse ajaline korraldus

- (1) Lasteasutus korraldab õppe- ja kasvatustsükli õppeaastati. Õppeaasta algab kalendriaasta 1. septembril ja kestab järgneva kalendriaasta 31. augustini.
- (2) Aktiivne õppeperiood algab 15. septembril ja lõpeb 15. mail. Ülejäänud perioodil, s.h riiklikes üldhariduskoolides kehtestatud koolivaheaegadel, on lasteaia õppetöös väheaktiivne periood. Siis toimub õpitu kordamine ja kinnistamine ning põhirõhk on mängulisel tegevusel.
- (3) Suveperioodil (juuni - august) on rühmad vastavalt vajadusele liidetud. Juulis on lasteaia lahtiolekuajaks korraldatud vastavalt iga aastasele Saku Vallavalitsuse korraldusele. Üldjuhul on lasteaed juulikuus kaks nädalat suletud.
- (4) Lasteaed avatakse kell 7.00 ja suletakse 19.00. Vastavalt tööaja korraldusele kohaldatakse vajadusel ajavahemikel 7.00-8.00 ja/või 18.00-19.00 valverühmade tööd.
- (5) Kavandatud õppe- ja kasvatustegevused algavad sujuvalt laste saabudes. Muusika ja liikumistegevuste algused on fikseeritud õppeaasta alguses tegevuste plaanis, ülejäänud tegevusi alustab õpetaja vastavalt oma rühma vajadustele ja võimalustele rühmatoas, lasteaia üldkasutatavates ruumides, õues, metsas jne.

§ 8. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise põhimõtted

- (1) Õppe- ja kasvatustsükli kavandamine toimub vastavalt rühma liigile ja eripärale. Vanuserühmad on:

- sõimerühm – kuni kolmeaastased lapsed;
- lasteaiaühmad:
  - o kolme kuni kuueaastased lapsed;
  - o kuue- kuni seitsmeaastased lapsed ja lapsed, kelle koolikohustuse täitmise alustamine on edasi lükatud;
- liitrühm – sõime- ja lasteaiaühmaealised lapsed.

Rühmad komplekteeritakse vastavalt vajadusele.

- (2) Õppe- ja kasvatustsükli toetub rühma päevakavale, mis määrab vastavalt laste eale päevarütmid, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng, vabategevused ja pedagoogi kavandatud õppe- ja kasvatustegevused. Päevakava on paindlik ja kinnitatakse õppeaasta alguses.

- (3) Õppetöö aluseks on rühma aasta tegevuskava, milles sisalduvad:

- õppe- ja kasvatustsükli eesmärgid;
- kuude ja/või nädalate teemad;
- tegevusliikide jaotus nädala lõikes;
- traditsioonilised üritused.

Rühmade aasta tegevuskavad koostatakse ja kinnitatakse õppeaasta alguses.

- (4) Lähtuvalt aasta tegevuskavast koostab pedagoog rühma nädala tegevuskava, milles on kajastatud:

- eesmärgid;
- teema;
- tegevusliigid;

- tegevuste sisu.

(5) Õppesisu valikul lähtutakse valdkonna *mina ja keskkond* kirjelduses esitatud üldteemadest, mis seostatakse eelkõige kodukoha inimeste, looduse ja asutustega, aastaegade vaheldumisega, rahvakalendri tähtpäevadega.

(6) Muusikat ja liikumistegevusi viivad läbi erialaõpetajad. Alates kolmandast eluaastast käivad lapsed ujumas lastebasseinis.

(7) Rühma õppe- ja kasvatustegevuste kavandamine on paindlik ja pedagoog võib kavandatud teemasid ja tegevusi vastavalt laste huvidele ja vajadustele muuta. Tegevuste kavandamisel arvestatakse, et laps saab õppida nii individuaalselt, väiksemas grupis kui koos kogu rühmaga, nii toas kui õues.

(8) Tegevusi planeeritakse nii, et lapsel oleks võimalus teha valikuid. See õpetab last iseseisvalt tegutsema, oma tegevust korrigeerima ja tegevuse tulemuste eest vastutama.

(9) Kuue- kuni seitsmeaastaste laste päevakavas on tegevusi, mis soodustavad sujuvat sisseelamist kooliellu. Enam tähelepanu osutatakse psüühiliste protsesside – taju, mälu, kujutluste, mõtlemise arendamisele ja õppimise alusoskuste – vaatlus- ja kuulamisoskuse, võrdlemis-, järjestamis-, loendamise-, mõõtmis- ja rühmitamisoskuse ning modelleerimisoskuse kujundamisele.

(10) Õpetajad annavad ülevaate rühma õppe- ja kasvatustegevusest õppenõukogudes ja teevad kokkuvõtte laste arengutulemustest õppeperioodi lõpus.

§ 9. Tegevusvaldkonnad

(1) Õppe- ja kasvatusprotsessi kavandamisel lähtutakse järgmistest valdkondadest:

- mina ja keskkond;
- keel ja kõne;
- matemaatika;
- kunst;
- muusika;
- liikumine.

(2) Nädala jooksul kasutatakse kõiki tegevusvaldkondi.

§ 10. Õppetegevuse lõimimine (integreerimine)

(1) Lõimimise aluseks on üldõpetuslik tegevus. Tuginetakse valdkonna *mina ja keskkond* kirjelduses esitatud üldteemadele.

(2) Üldteemade põhjal kavandab pedagoog õppe- ja kasvatustegevusi siduvad nädalateemad, milledest lähtuvalt valitakse kõigi teiste valdkondade õpetuse sisu.

(3) Valdkondi läbivad ning õppe- ja kasvatustegevusi lõimivad järgmised tegevused: kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning mitmesugused liikumis-, muusika- ja kunstitegevused.

(4) Õuesõpet viiakse läbi aastaringselt.

3. jagu

Koostöö põhimõtted lapsevanematega

§ 11. Koostöö põhimõtted lapsevanematega

(1) Lapse arengu põhikeskkonnaks on kodu, lasteaia ülesandeks on seda omalt poolt toetada.

(2) Lasteasutuse tegevus on perekonnale avatud. Suhtlemine lastevanematega on usalduslik, avatud ja siiras.

(3) Rühmaõpetaja teavitab regulaarselt lapsevanemat lapse arengust ja õppimisest ning on valmis andma nõu kasvatusküsimustes.

- (4) Lastevanematega suhtlemise võimalused on:
- 1) teavitamine kooli veebilehe kaudu;
  - 2) vestlemine lapse tuleku ja lahkumise ajal;
  - 3) rühma nädalainfo edastamine e-maili teel;
  - 4) rühmade teadetetahvliid;
  - 5) lasteaia infolehed;
  - 6) lastevanematega kohtumine kindlaksmääratud ajal;
  - 7) lapse arenguestlused;
  - 8) avatud uste päevad rühmas ja lasteaias;
  - 9) lastevanemate osalemine lasteaia üritustel;
  - 10) lastevanemate koosolek üks kord õppeaasta alguses, vajadusel tihemini;
  - 11) e-lasteaed.ee veebikeskkond.
- (5) Vähemalt üks kord õppeaastas viivad rühmaõpetajad lapsevanemaga läbi arenguestluse, mille käigus antakse tagasisidet lapse arengu ja õppimise tulemustest ja lepitakse kokku lapsevanema ning õpetaja seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes.
- (6) Lapse arenguestluse tulemus dokumenteeritakse „Isikuandmete kaitse seaduses” sätestatud tingimustel.
- (7) Lasteaeda esindab Kurtna Kooli hoolekogu kolm lapsevanemat.

4. jagu

Hariduslike erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted

§ 12. Hariduslike erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted

- (1) Erivajadusega lapse koolieelse arengu toetamiseks toimub tihe koostöö perekonna ja lasteasutuse personali vahel. Koostööetappideks on vajaduste märkamine, hinnangu andmine, nõustamine ja sekkumine.
- (2) Koostöös logopeedi, eripedagoogi ja tervishoiutöötajaga märkab ja määratleb rühmaõpetaja lapse arengu iseärasusi. Vastavalt selgunud vajadustele kavandatakse toetavaid tegevusi.
- (3) Rühma- ja aineõpetajad, logopeed, eripedagoog, tervishoiutöötaja, psühholoog nõustavad lapsevanemat parimate võimaluste leidmisel lapse individuaalsuse arvestamisel.
- (4) Hariduslike erivajadustega (va. andekus) lapsele luuakse koostöös vallavalitsusega võimalused arenemiseks ja kasvamiseks koduvallas.
- (4) Lasteasutus toetab erinevast keele- ja kultuurirühmast peret lapsele eesti keele õpetamisel ja kultuuri tutvustamisel ning oma kultuuri väärtustamisel.
- (5) Koolieelikute rühmas määratleb rühmaõpetaja koos logopeedi, eripedagoogi ja psühholoogiga koolivalmiduse.
- (6) Kui lapse areng ja tervislik seisund ei toeta lapse koolimineemist 7-aastaselt, võib lapsevanem (eestkostja) taotleda maakonna nõustamiskomisjonilt (edaspidi nõustamiskomisjon) lapse koolikohustuse täitmise edasi lükkamist ühe õppeaasta võrra.
- (7) Lapsevanem (eestkostja) saab nõustamiskomisjonile esitada avaldust alates jooksva aasta 1. märtsist. Lõpliku otsuse lapse koolikohustuse täitmise edasilükkamise kohta teeb nõustamiskomisjon hiljemalt 31. augustiks ja teavitab sellest kirjalikult lapse elukohajärgset valla- või linnavalitsust ning vanemat (eestkostjat).
- (8) Koolikohustuse täitmise edasilükkamise taotluse rahuldamise tingimused ja kord on sätestatud sotsiaalministri vastava määrustega.

§ 13. Eesti keele kui teise keele õpe

- (1) Mitte-eesti kodukeelega lapsed omandavad eesti keele täielikku keelekümbelse meetoodikat rakendades.
- (2) Peetakse oluliseks eesti keelt kuulata ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst (nt ümbritsevad esemed jmt).
- (3) Pööratakse erilist tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele: kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid.
- (4) Suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (kauplus, teater, spordivõistlus, õppekäik jm).
- (5) Korraldatakse õpitut erinevates kontekstides ja seiklussituatsioonides, keeleõpet seotakse teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm.
- (6) Vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemusest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus (lapse emakeeles).
- (7) Valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ettelugemiseks ja ühiseks lugemiseks.
- (8) Pedagoog rõhutab õige kõne mudelite kasutamist ning osutab vigadele delikaatselt sõna või fraasi korrektsena korrates (kõne modelleerimise tehnika).

3. peatükk

VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA SISU NING LAPSE EELDATAVAD ARENGUTULEMUSED ÕPPEKAVA LÄBIMISEL VANUSETI

§ 14. Valdkond: MINA JA KESKKOND

(1) Valdkonna eesmärgid

Valdkonna õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- 2) väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- 3) väärtustab Eesti rahvakultuurile omaseid traditsioone;
- 4) märkab nähtusi ja muutusi looduses;
- 5) väärtustab enda ja teiste tervist ning käitub tervislikult ning ohutult.

(2) Üldteemad

Valdkonna teematika lähtub lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast sotsiaalsest-, loodus- ja tehiskeskkonnast, sealhulgas tervise ja liikluskasvatusest. Teemad on:

- 1) terviklik mina;
- 2) tervislik eluviis;
- 3) turvalisus;
- 4) üldinimlikud väärtused;
- 5) kombed ja traditsioonid;
- 6) taime- ja loomariik;
- 7) elukeskkond;
- 8) inimene ja loodus.

(3) Valdkonna sisu ja lapse eeldatavad arengutulemused õppekava läbimisel vanuseti

2-AASTASED

1) *Terviklik mina*

Laps teab oma eesnime. Tunneb end ära peeglis või fotol. Osutab rühma ruumidele, teab kus on mängu-, magamis- ja söögikoht ning WC ja pesemisruum. Matkib enimtuntud elukutsete tegevust ja lihtsaid töövõtteid. Paneb täiskasvanu eeskujul asjad õigesse kohta.

2) *Tervislik eluviis*

Peseb ja kuivatab täiskasvanu abiga käsi ja nägu. Osutab küsimisel hambaharjale ja pastale, peseb hambaid täiskasvanu abil. Tunneb ja osutab erinevatele toiduainetele. Osutab küsimisel peale, kätele, jalgadele, silmadele, suule, ninale, kõrvadele.

3) *Turvalisus*

Osutab küsimisel maanteel sõitvatele autodele, bussidele. Teab, et nuga on terav ja võib haiget teha. Meeldetuletusel jälgib mõningaid kokkulepituid reegleid (n toas kõnnin, õues jooksen). Saab aru keeldudest.

4) *Üldinimlikud väärtused*

Meeldetuletamisel jätab ära minnes hüvasti, lehvitab. Lohutab täiskasvanu eeskujul haiget saanud mängukaaslast. Nimetab sõbra nime või osutab sõbra poole.

5) *Kombed ja traditsioonid*

Nimetab perekonna liikmeid ja loomi. Juhendamisel leiab teiste esemete seast Eesti lipu. Täidab lihtsaid rahvakombeid (n vastlaliu laskmine).

6) *Taime- ja loomariik*

Leiab loodusest ja pildilt puu, lille ja seene. Teeb vahet putukal, linnul, kalal, konnal. Nimetab tuntud koduloomi (n koer, kass). Osutab looma kehaosadele (pea, saba, käpad). Tunneb ära jänese.

7) *Elukeskkond*

Tunneb ära vee ja lume. Osutab küsimisel liivale, kividele, mullale ja puule, lillele, murule.

8) *Inimene ja loodus*

Osutab küsimisel päikesele. Matkib hääle ja liigutustega erinevaid ilmastikunähtusi (n vihmased, tuule puhumine). Viskab eeskujul prahi prügikasti. Teeb lihtsaid töid looduses (puuokste koristamine, lindude toitmine).

3-AASTASED

1) *Terviklik mina*

Teab oma ees- ja perekonnanime, õdede-vendade nimesid. Nimetab lasteaiakaaslaste, õpetajate ja õpetajaabi nimesid. Ütleb oma vanuse aastate arvuna või näitab sõrmedel. Teab, kas ta on poiss või tüdruk.

2) *Tervislik eluviis*

Teab puhtuse jaoks vajaminevaid esemeid, harjab hambaid täiskasvanu abiga. Nimetab erinevaid toiduaineid. Teab kehaosi.

3) *Turvalisus*

Teab, kus sõidavad autod ja kus käivad jalakäijad. Oskab selgitada, miks peab autoteed ületades olema ettevaatlik. Selgitab lihtsamaid reegleid ja meeldetuletamisel täidab neid. Oskab nimetada esemeid, mis võivad olla ohtlikud.

4) *Üldinimlikud väärtused*

Meeldetuletamisel tänab, palub, tervitab ja jätab hüvasti. Oskab selgitada, kes on sõbrad. Põhjustab, miks peab sõpra hoidma, ei tohi haiget teha.

5) *Kombed ja traditsioonid*

Tunneb ära kodukoha tuntumad asutused (kool, kauplus). Leiab erinevate värvuste seast Eesti lipu värvused. Kirjeldab, kuidas lasi vastlaliugu, käis jõulude ajal metsloomi toitmas vms.

6) *Taime- ja loomariik*

Tunneb ja nimetab mõningaid puu- ja köögivilju (n õun, pirn, kartul, porgand, kurk, tomat). Tunneb koduloomi, matkib nende hääliitsusi. Nimetab tuntumaid metsloomi (karu, siil, orav, hunt). Teab loomade iseloomulikke tunnuseid (n jänesel on nudisaba, oraval on kohev saba). Tunneb ära putukad (sipelgas, sääsk, mesilane). Teab veelanimikke kala ja konna.

7) *Elukeskkond*

Nimetab vett, lund, jääd. Teeb vahet soojal ja külmal. Teab, mis on kivi, liiv, muld. Osutab küsimisel metsale.

8) *Inimene ja loodus*

Oskab kirjeldada erinevaid ilmastikunähtusi (vihma sajab, päike paistab, pilved taevast, tuul). Teab, kelle jaoks on akna taga pesakast. Leiab loodusesse mittekuuluvat prahti ja toob selle prügikasti.

4-AASTASED

1) *Terviklik mina*

Teab oma vanemate eesnimed. Kirjeldab lasteaias erinevate ruumide otstarvet. Nimetab küsimisel erinevaid elukutseid nende tegevuse alusel (n pagar küpsetab saia, arst ravib haiget). Enne tegevuse alustamist korrastab eelneva koha. Paneb iseseisvalt oma riided ettenähtud kohta. Selgitab, miks tuleb märjad riided kuivama panna.

2) *Tervislik eluviis*

Oskab selgitada, miks peab ennast kammima ja pesema. Peseb hambaid täiskasvanu (suulisel) juhendamisel. Nimetab toiduaineid, mida tuleks süüa iga päev. Osutab küsimisel kehal südamele, kopsudele ja aju asukohale.

3) *Turvalisus*

Põhjustab helkuri kandmise vajadust. Selgitab, miks maanteedel on ülekäigurajad (sebrad) ja valgusfoorid. Järgib kokkulepituid rühmareegleid. Selgitab, et reeglid on vajalikud ohutuse tagamiseks. Nimetab kohti, mis võivad olla ohtlikud (n trepid, rõdu, aknad, kuum toit, lahtine tuli, ravimid, käärid).

4) *Üldinimlikud väärtused*

Rakendab iseseisvalt põhilisi viisakusreegleid. Põhjustab lihtsamate lauakommete vajalikkust (n noa ja kahvliga söömine). Loob lühiajalisi sõprussuhteid. Lohutab omaalgatuslikult kaaslast. Selgitab kuulnud muinasjutu tegelaste käitumise põhjal „hea” ja „halva” tähendust. Kirjeldab küsimisel, mille poolest inimesed erinevad (n kasv, juuksed).

5) *Kombed ja traditsioonid*

Nimetab oma kodukoha tuntumaid asutusi (kool, kauplus, postkontor). Nimetab riigi nime, kus ta elab. Nimetab Eesti rahvakalendri tähtpäevi, millel ta on osalenud: n mardi-, kadripäev ja vastlapäev.

6) *Taime- ja loomariik*

Kirjeldab, mida tuttavatest köögi- ja puuviljadest valmistada saab. Kirjeldab, mis juhtub lehtpuude lehtedega sügisel (värvuvad ja langevad). Eristab okaspuid lehtpuudest. Nimetab seene osadena kübara ja jala. Kirjeldab erinevate loomade (erinevaid) elupaiku ja elamisviise (n rebane elab urus). Nimetab linnu kehaosi (n pea, nokk, tiivad).

7) *Elukeskkond*

Teab, et suvel on soe ja talvel külm. Selgitab küsimisel, et lumi ja jää muutuvad sulades veeks. Kirjeldab vaatlemisel/uurimisel savi. Kirjeldab metsa.

8) *Inimene ja loodus*

Selgitab ilmastiku muutuste seostest taimede, loomade ja inimestega (n lehed langevad, loomad jäävad talveunne, inimesed riietuvad soojemalt). Teab, mida talvel lindudele toiduks panna võib. Põhjustab, mis visatakse praht prügikasti. Nimetab esemeid, mis on valmistatud puidust, plastmassist.

5-AASTASED

1) *Terviklik mina*

Ütleb küsimisel oma kodukoha nime. Nimetab lasteaia töötajaid ja nende ülesandeid (n kokk teeb süüa). Teab oma lasteaia ja rühma nime. Loetleb enimtuntud elukutsete juurde kuuluvaid töövahendeid. Põhjustab mängu- või töökoha korrastamise vajadust.

2) *Tervislik eluviis*

Nimetab tegevusi, mis on tervisele kasulikud (n tervislik toitumine, piisav kehaline aktiivsus, piisav uni ja puhkus, mäng, hea tuju, meeldivad suhted). Selgitab, miks enne sööki ja pärast WC-s käimist peab pesema käsi. Nimetab hammaste tervise jaoks vajalikke tegevusi (hammaste pesemine, tervislik toitumine, hambaarsti juures käimine). Oskab nimetada toiduainete rühmad (teraviljatooted, puu- ja köögiviljad, piimatooted, liha-kala-muna, toidurasvad). Selgitab küsimisel, milleks on vajalikud silmad, kõrvad, nina. Nimetab oma emotsioone (rõõm, kurbus).

3) *Turvalisus*

Oskab selgitada, kuidas ületada sõiduteed reguleeritud ja reguleerimata ülekäigurajal. Ületab iseseisvalt ohutult sõidutee. Põhjustab, miks rattaga, rulaga, rulluiskudega sõites peab kandma kiivrit. Teab, et autos sõites (sh tagaistmel) tuleb kinnitada turvavöö. Kirjeldab, millised reeglid kehtivad tema kodus. Teab, et õnnetuse korral tuleb pöörduda täiskasvanu poole. Selgitab, miks võõrastega ei tohi kaasa minna.

4) *Üldinimlikud väärtused*

Järgib süües iseseisvalt lauakombeid. Nimetab küsimisel sõbra positiivseid omadusi. Abistab vajadusel nõrgemat. Selgitab eluliste olukordade põhjal, mis on õige või vale. Nimetab küsimisel, mis keelt (keeli) räägivad muukeelsed lapsed rühmas. Näitab oma käitumisega, et hoolimata erinevustest (sh puudega inimesed) tuleb kõikidesse inimestesse sõbralikult suhtuda (n kaasab teisi oma mängu, jagab mänguasju, pakub maiustust).

5) *Kombed ja traditsioonid*

Räägib oma vanavanematest. Kirjeldab oma kodu. Selgitab, millal lipud heisatakse ja hümmi laudakse. Põhjustab, miks riietatakse mardi- ja kadrisandiks.

6) *Taime- ja loomariik*

Nimetab erinevaid vaadeldavaid köögivilju (n punapeet, kaalikas, kõrvits, sibul) ja teab, kuidas neid kasutatakse. Nimetab 1-2 lehtpuud (n kask, vaher) ja 1-2 okaspuud (kuusk, mänd). Nimetab mõne söögiseene (n kukeseen, pilvik, kärbseseen). Nimetab lilleosi. Selgitab, miks loomad karva vahetavad. Nimetab tuntumaid linde (n varblane, tihane, tuvi), 3-4 putukat (n liblikas, kärbes, mesilane, küll). Kirjeldab kaladele iseloomulikke tunnuseid (n uimed, soomused, saba).

7) *Elukeskkond*

Kirjeldab soojuse ja valguse vajalikkust inimeste, taimede ja loomade kasvamiseks. Kirjeldab puhast vett. Nimetab esemeid, mille kasutamiseks on vajalik õhk (n jalgratta- ja autokumm, ujumisrõngas). Kirjeldab lähiümbruse maavarade erinevusi (n savi, liiv, muld). Kirjeldab metsa ja niidu erinevusi.

8) *Inimene ja loodus*

Nimetab 2-3 looma, kes jäävad talveunne. Iseloomustab ilmastikunähtusi (n lumi ja jää on külmad, päike paistab soojalt), erinevaid aasta-aegu 1-2 tunnusega. Põhjustab, miks loomade ja lindude elutingimused talvel raskemad on. Kirjeldab, kuidas jõuab prügi prügimäele.

Selgitab, et varem puudusid inimestel esemed, mida praegu peetakse väga vajalikeks (n mobiiltelefon).

6-AASTASED

1) *Terviklik mina*

Ütleb küsimisel oma koduse aadressi. Kirjeldab oma lasteaia asukohta. Selgitab vestluses enimtuntud ametite (n arst, tuletõrjuja, politsei, õpetaja vajalikkust). Paneb märjad riided ise kuivama. Korrastab oma isiklike esemete hoiukohta (riidenagi või –kapp, töökarp).

2) *Tervislik eluviis*

Selgitab, kuidas hoida enda ja teiste tervist. Selgitab, et suitsetamine sh passiivne suitsetamine (viibimine tubakasuitsuses keskkonnas) ja alkoholi tarvitamine kahjustavad tervist. Teab, et igal lapsel on isiklikud hügieenitarbed (kamm, hambahari, käterätik). Selgitab, miks tekivad hambaaugud ja põhjendab, miks piimahambad ära tulevad (sest nende asemele kasvavad jäävhambad). Selgitab, taldrikureegli põhimõtet (pool taldrikust on täidetud köögiviljaga, veerand teraviljaga – kartul, riis või makaron ja veerand liha või kalaga). Selgitab, kust pärinevad igapäevased toiduained (n kohupiima valmistatakse piimast, leiba teraviljast).

Valmistab koos täiskasvunuga lihtsamaid toite. Nimetab erinevaid meeleelundeid (kuulmis- ja tasakaaluelund, nägemis-, haistmis- ning maitsmiselund. Märkab ja mõistab enda ja teiste (ka pildil ja fotol) emotsioone (hirm, kurbus, üllatus, viha, rõõm). Kuulab lühiajaliselt kaaslast.

3) *Turvalisus*

Kirjeldab jakakäija ja jalgratturi ohutu liiklemise põhimõtteid. Mõtleb koos õpetajaga välja ühised rühmareeglid. Kasutab terariistu ohutult. Nimetab hädaabi numbri 112 ja simuleerib selle kasutamist.

4) *Üldinimlikud väärtused*

Põhjendab viisakusreeglite järgimise vajadust. Põhjendab, miks on hea omada sõpra/sõpru. Loob püsivaid sõprussuhteid. Väljendab oma käitumisega, et inimeste huvid ja arvamused võivad erineda (n näitab üles viisakat huvi teise tegevuse vastu mis ei pruugi endale meeldida). Selgitab erinevate abivahendite (n prillid, ratastool, kaldteed tänavatel) vajadust.

5) *Kombed ja traditsioonid*

Kirjeldab oma kodukohta (kodu, pere, loomad, naabrid). Kirjeldab, mida on koduvalla /-linna lipul kujutatud. Nimetab Eesti rahvuslinnu ja –lille. Nimetab 2-3 erinevat rahvust ja keelt. Kirjeldab tuntumate rahvakalendri tähtpäevadega seotud kombeid. Nimetab Eesti rahvustoite, mida ta on ise söönud (n kama, hapukapsad, verivorst).

6) *Taime- ja loomariik*

Loetleb puu osi (tüvi, võra, oksad). Nimetab 3-4 lehtpuud (n pihlakas, kastan, tamm), 2-3 viljapuud (õuna-, pirni-, ploomipuu). Nimetab erinevate loomade (ka põhja- ja lõunamaa) seast need, kes elavad Eestis. Nimetab tuntumaid paigalinde (n varblane, tihane, tuvi) ja rändlinnuliike (n pääsuke, kuldnokk), põhjendab, miks linnud lendavad soojale maale.

7) *Elukeskkond*

Nimetab erinevaid veekogusid (jõgi, järv, meri). Põhjendab, miks on õhk inimestele taimedele ja loomadele vajalik. Kirjeldab kivide, liiva ja mulla kasutamise võimalusi. Kirjeldab sood ja raba.

8) *Inimene ja loodus*

Nimetab aastaaegu, kirjeldab nende olulisi tunnuseid. Kirjeldab, kuidas saab inimene lindude ja loomade eest hoolitseda (toit, pesakastid) erinevatel aastaegadel. Selgitab, kuidas loodusvarasid säästlikult kasutada. Põhjendab, miks prügi sorteeritakse. Selgitab, kuidas mõned inimeste loodud esemed mõjuvad loodusele halvasti (n autode heitgaasid, põlev plastmass).

7-AASTASED

1) *Terviklik mina*

Ütleb küsimisel oma pere kontakttelefoni. Kirjeldab kooli ja lasteaia erinevusi. Nimetab küsimisel, kelle poole abi vajades tuleks pöörduda (n tulekahju- tuletõrje, haigus-arst, liiklusõnnetus-politsei). Selgitab töökäimise vajadust ja raha otstarvet. Viib ettevõetud tööd (nõude pesemine, pliitsite teritamine, ümbruse korrastamine) lõpule.

2) *Tervislik eluviis*

Selgitab, mida tähendab terve olemine. Selgitab, kuidas inimesi ümbritsev keskkond või inimeste käitumine võib mõjutada tervist. Täidab isikliku hügieeni harjumuslikult. Järgib hammaste hooldamise ja hoidmise põhimõtteid igapäevaelus. Peseb hambaid iseseisvalt ja õigesti. Selgitab, milliseid toiduaineid on igapäevaselt vaja süüa rohkem ja milliseid vähem. Selgitab, milline on südame, aju, kopsude kõige olulisem ülesanna. Arvestab eakaaslaste ja täiskasvanute tunnetega. Kirjeldab oma tundeid, tuleb toime tugevate emotsioonidega. Kirjeldab enda positiivseid omadusi, põhjendab oma seisukohti. Lahendab konflikte sõnaliselt. Kirjeldab, kuidas ennast kaitsta negatiivsetes olukordades, mis võivad kahjustada tervist või olla eluohtlikud (tubaka, alkoholi, narkootikumide pakkumine, vägivald, väärkohtlemine).

3) *Turvalisus*

Järgib liikluseeskirju tuttavas keskkonnas, abi vajades pöördub täiskasvanute poole. Kirjeldab, kuidas kasutada turvavarustust (küiver, põlve-, randmekaitsmed jm) jalg-, tõukerattaga ja rulluisikutega sõites ning teeb seda. Järgib kokkulepitud ja üldtuntud reegleid (n liiklus). Selgitab, kuidas tegutseda kui on eksinud linnas/maal või metsas. Kirjeldab lihtsamaid esmaabi võtteid.

4) *Üldinimlikud väärtused*

Kontrollib oma käitumist vastavalt üldlevinud viisakusreeglitele ja korrigeerib seda vajadusel. Selgitab, mida tähendab sõprus. Kasutab igapäevases kõnes õigesti mõisteid „hea”, „halb”, „õige”, „vale”.

5) *Kombed ja traditsioonid*

Kirjeldab oma peretraditsioone. Selgitab, kes on ja mida teeb vallavanem, linnapea. Nimetab Eesti rahvussümboolikat (n lipp, lill, lind). Nimetab 4-5 erinevat rahvust ja keelt. Selgitab, et esivanemad ennustasid ilma looduse (loomade ja taimede) ning rahvakalendri tähtpäevade järgi.

6) *Taime- ja loomariik*

Ütleb, mis aastaajal valmivad viljad. Nimetab 4-6 sorti lilli, leht- ja okaspuude (mis ei ole viljapuud) vilju (n kastanimuna, tammetõru, käbid). Selgitab, kuidas levivad seemned (niidistiku abil) ja miks seemni korjatakse noaga. Nimetab enimtuntud põhja- ja lõunamaaloomi. Selgitab, miks mõnda looma nimetatakse kiskjaks. Nimetab 2-3 liiki kalu.

7) *Elukeskkond*

Põhjendab loomade ja taimede erinevust maakera erinevatel poolkeradel sealse erineva temperatuuriga. Kirjeldab veekogude erinevust. Nimetab 1-2 maavara (n turvas, paekivi, põlevkivi). Kirjeldab erinevaid elukooslusi – metsa, sood, raba, niitu.

8) *Inimene ja loodus*

Selgitab aastaegade järgnevust ja vaheldumise seost ilmastikuga. Kirjeldab ilma (n pilves-pilvitu, kuiv-vihmane, sajab, tibutab). Põhjendab, miks on vaja hoolitseda looduse eest. Kirjeldab, millised on inimtegevuse positiivsed ja negatiivsed mõjud loodusele. Selgitab, et looduse säästmiseks saab paljusid inimeste valmistatud esemeid taaskasutada (n plastpudeleid).

(4) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

- 1) tutvustab iseennast, kirjeldab enda huvisid jms;
- 2) kirjeldab oma kodu, perekonda ja perekonnatraditsioone;
- 3) nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid;
- 4) nimetab Eesti riiklikku sümboolikat ja rahvatraditsioone;
- 5) mõistab, et inimesed on erinevad ja neil on erinevad vajadused,
- 6) oskab ja julgeb keelduda (ühis)tegevus(t)est, kui osalemine on ennast või teisi kahjustav või ohtlik;
- 7) selgitab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist;
- 8) oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku;
- 9) suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt;
- 10) kirjeldab kodukoha loodust, tuntumaid taimi, seeni, loomi;
- 11) kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: nädal, ööpäev, aastaring;
- 12) selgitab valguse, temperatuuri, vee, mulla ning õhu tähtsust taimedele, loomadele ja inimestele;
- 13) selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest;
- 14) kirjeldab, millised on inimtegevuse positiivsed ja negatiivsed mõjud tema koduümbruse loodusele;
- 15) kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogus, liikluses;
- 16) teab kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita.

§ 14.1. Õuesõpe

Rõhutamaks Kurtna lasteaia eripära soodsate keskkonnatingimuste näol (looduskeskkond, valmiv terviserada, naabruses paiknev aiamaa, õuesõppe klass, õppekäikudeks hobusetallid, kooli mesila jmt), on õppekavasse lisatud valdkond *mina ja keskkond* alla alapeatükk „Õuesõpe“. Õuesõpe on õppimine ehedas keskkonnas vahetu kogemise, ise tegemise ja kogetu teistele vahendamisega.

Õuesõppe raames toimub kevadeti ühine õppekäik/väljasõit. Sihtkoht tuleneb õppeaasta üldteemast.

(1) Eesmärgid

Õuesõppe õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) kogeб loodust oma keha ja meeltega;
- 2) tunneb rõõmu looduses olemisest;
- 3) oskab märgata looduse rütme;
- 4) oskab loodust hoida;
- 5) tunneb oma kodukanti ning ennast seal turvaliselt.

(2) Üldteemad

- 1) Loodus;
- 2) liiklus;
- 3) kodukant.

(3) Õuesõppe sisu ja lapse eeldatavad arengutulemused õppekava läbimisel vanuseti

2-3 AASTASED

1) Loodus

Eristavad elus- ja eluta loodust vahetu kogemuse läbi.

Eristavad lilli, leht- ja okaspuid lasteaia õuealal ja lähiümbruses.

Oskavad liigitada elusolendeid järgmiselt: kala, lind, loom.

Teavad võimalusi õue tegevusteks vastavalt aastaajale. Tunnevad rõõmu erinevatest tegevustest.

2) liiklus

Oskavad liigelda lasteaia õuealal.

Oskavad organiseeritult liikuda ja püsida rühmakaaslaste juures väljaspool lasteaia õueala.

Teavad tervislikke liikumisviise: jalgsi käimine, rattasõit, matkamine jne.

3) kodukant

Oskavad olla ettevaatlikud kohalike veekogude ääres liikudes.

Tunnevad ära oma kodu ja lasteaia.

3-5 AASTASED

1) loodus

Vaatlevad ja oskavad märgata looduse rütme konkreetsete loodusobjektide näitel ümbruskonnast.

Omavad teadmisi töödest põllul ja aias kohaliku aiamaa näitel.

Oskavad märgata ja tunnevad ära ning nimetavad koduümbruse puid, põõsaid ja lilli.

Teavad kuidas hoida loodust.

2) liiklus

Oskavad ohutult liigelda.

3) kodukant

Tunnevad kohalikke veekogusid ja seal elavaid kalu ning linde.

Teavad ohtusid veekogude ääres.

5-7 AASTASED

1) loodus

Tunneb kodukohas kasvavaid tuntumaid puid ja taimi ning oskab neid eristada lehtede, viljade või õite järgi.

Tunneb looduses kohates ära tuntumad loomad, linnud ja putukad.

Oskab näha inimtegevuse märke looduses (nii positiivseid kui ka negatiivseid).

Teab, kuidas tema ise saab oma kodukoha loodust hoida.

Teab, miks elusolenditele on vaja valgust, soojust, vett, mulda ja õhku.

Tunneb oma kodukohas kasvavaid puu- ja köögivilju välimuse ja maitse järgi ära.

Oskab kirjeldada, kuidas tema kodukoha loodus muutub olenevalt aastaajast.

2) liiklus

Tunneb liiklusmärke oma kodukohas ja oskab nende järgi liigelda.

Oskab nimetada võimalikke ohte oma kodukoha liikluses (nt mis võib juhtuda, kui minna vales kohas üle tee).

3) kodukant

Oskab nimetada oma koduküla ja ümbritsevaid asulaid.

Oskab nimetada tähtsamaid ehitisi/objekte Kurtnas ja selle lähiümbruses.

Oskab lühidalt jutustada oma kodukohast.

(4) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

- 1) oskab kirjeldada kodukoha loodust ning levinumaid puid, taimi, seeni, loomi, linde ja putukaid;
- 2) suhtub loodusesse ja kõigisse ümbritsevasse hoolivalt ja käitub seda säästvalt;
- 3) mõistab ja oskab näha inimtegevuse jälgi ja mõju looduses;
- 4) oskab selgitada praktiliste näidete põhjal, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ja õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad;
- 5) oskab kirjeldada loodust ja inimeste tegevusi erinevatel aastaegadel;
- 7) oskab nimetada tähtsamaid ehitisi oma kodukohas;
- 8) oskab lühidalt kirjeldada oma kodukohta;
- 9) oskab kirjeldada võimalikke ohte looduses liikudes ning teab nendest hoidumise viise;
- 10) oskab ohutult liigelda jalgsi, rattaga;
- 11) oskab kasutada loodulikke materjale kunstitegevustes.

§ 15. Valdkond: KEEL JA KÕNE

(1) Valdkonna eesmärgid

Keele ja kõne valdkonna õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tuleb toime igapäevases suhtlemises;
- 2) kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesist lauseehitust;
- 3) tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, valdab lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi.

(2) Üldteemad

- 1) Hääldamine;
- 2) sõnavara;
- 3) grammatika;
- 4) suhtlemine;
- 5) lugemise ja kirjutamise valmidus, lastekirjandus.

(3) Valdkonna sisu ja lapse eeldatavad arengutulemused õppekava läbimisel vanuseti

2- AASTASED

1) Hääldamine

Olemasolevate sõnade hääldamise täpsustamine täiskasvanu eeskujul järgi, õige kõnemudel. Artikulatsiooniorganite liikuvuse ja koordineerimise arendamine.

Intonatsioonilise väljenduslikkuse arendamine.

Jäljendab sõnu ja salmiridu, kus on kasutatud häälikuid m, p, n, t, l, a, e, i, o, u.

Kuulmistähelepanu arendamine.

Metoodilised soovitused: huule-keele mängud, puhumismängud. Loomahäälte matkimine.

2) Sõnavara

Sõna tähenduse tutvustamine erinevates situatsioonides.

Sõnade tutvustamine praktilise tegevuse käigus täiskasvanu kõne eeskujul.

Metoodilised soovitused: lapsega suheldes kasutatakse liitsõnu, liigi- ja üldnimetusi; tegusõnu, et laps kuuleks ja kasutaks tegusõnu koos laienditega (n lõikab noaga); suunatakse kasutama sõnu muutevormides (kuhu läheme? – parki, kus käisime? – pargis, kust tulime? – pargist).

3) Grammatika

Täiskasvanu kõne on keelekasutuse mudel.

Metoodilised soovitused: lapse lausete kordamine õigesti. Dialoog lapsega ühise tegevuse käigus, lausepikkus 3-5 sõna. Last suunatakse oma tegevust kommenteerima. Pildilt tegevuste leidmine ja 2-3 sõnaliste lausete moodustamine. Olukordade loomine, kus laps peab/saab oma soove kõnes väljendada. Grammatiliste vormide tähendusele tähelepanu juhtimine (n too pall, pallid). Suunatakse väljendama järgmisi suhteid: eitus, kuuluvus, asukoht, omadus.

4) Suhtlemine

Tähelepanu saavutamine kõne abil (n nime nimetamine).

Laps õpib kasutama viisakusväljendeid aitäh, palun, tere ja vastab neile.

Kujuneb oskus küsimustele ütlusega vastata ja soov ning oskus sõnastada küsimust.

Õpib alustama dialoogi. Soovib olla dialoogis, vastata küsimusele.

Kujuneb oskus rääkida oma ja teiste inimeste tegevustest.

Laps tegutseb tuttavate esemetega täiskasvanu korralduse järgi.

Mängib mängu, kus liikumine on ühendatud kaasaraäkimisega.

Metoodilised soovitused: Täiskasvanu kirjeldab lapse tegevusi, küsib küsimusi, vajadusel vastab ise. Koostegutsemisel küsida lapse tegevuse kohta elulistes situatsioonides. Küsimuste esitamine teiste laste tegevuste kohta.

5) Lugemise ja kirjutamise valmidus, lastekirjandus

Kuulmistaju arendamine, häälduse täpsustamine.

Raamatute vaatamine koos täiskasvanuga, huvi äratamine. Vestlus piltide põhjal. Laps osutab pildile, pöörab lehti.

Metoodilised soovitused: Piltide vaatamisel nende kohta küsimuste esitamine.

3 AASTASED

1) Hääldamine

Sõnade eristamisoskuse arendamine kuulmise teel (kook-kokk).

3-4 silbiliste sõnade hääldamine.

Häälikute r, s, k, õ, ü häälduse täpsustamine (võib eksida).

Kasutab erineva tugevuse ja kõrgusega häält.

Kasutab kõnes erinevat tempot ja intonatsiooni.

Metoodilised soovitused: keele- ja huulemängud (võiks koosneda liigutuskompleksidest).

Harjutused hääle tugevuse ja kõrguse erinevaks kasutuseks (vali-vaikne, kõrge-madal).

Alustatakse õpetaja poolt häälitud sõna „ära arvamisest“ vastava pildi või eseme toel

2) Sõnavara

Leiab mõningaid üldnimetusi (koerad, kassid, hiired – loomad).

Sõna tähenduse täpsustamine ja kujutluste loomine küsimuste abil.

Sõnatähenduse tunnetusliku aluse loomine rühmitamisülesannete kaudu (väline tunnus, funktsioon, elukoht).

Mõistab sõnade tähendusi sõltuvalt koostisest (klaasmaja, vorstipirukas).

Õpib kasutama tagasõnu (all, peal, sees, ees, taga) ruumisuhete tähistamiseks.

Vastandab mõningaid omadussõnu (puhas-määrdund).

Metoodilised soovitused: Sõnade tähenduse tutvustamisel tegevuse ja situatsiooni kõrval kasutada rohkem pilte. Mäng „Mis ei sobi teistega?"; loetelu jätkamine: auto, buss, lennuk jne.

3) Grammatika

Last suunatakse kirjeldama enda ja teiste tegevust, väljendama lausega tegevusi pildil. Vastab küsimustele kes? kuhu? kus? kust? kellega? millega?

Lause laiendamine küsimuste abil.

Moodustab lauseid tegevuse sarnasuse alusel (Pipi paneb mütsi pähe, Pepe paneb ka).

Õpib moodustama hellitussõnu liitega –ke (emake).

Õpib mõistma ja kasutama ruumisuhteid väljendavaid määrsõnu (peal, all, sees) kõigis vormides.

Kasutab õiget grammatilist vormi (n kass söövad või kass sööb?).

Õpib õigesti kasutama tegusõna kindla kõneviisi olevikuvorme ja käskivat kõneviisi.

Metoodilised soovitused: Lausete moodustamine dialoogis kahe mänguasja vahel (õpetaja ja laps erinevates rollides).

4) Suhtlemine

Oskab tuttavas situatsioonis dialoogi jätkata.

Oskab kasutada viisakusväljendeid millegi palumisel, küsimisel.

Kuulab kaaslase ära enne oma jutu alustamist.

Oma ütluse kordamine ja täpsustamine, kui partner seda ei mõista.

Kasutab erinevat intonatsiooni ja hääletugevust sõltuvalt suhtluse eesmärgist.

Laps tunneb kirjelduse järgi ära objekti või pildi.

Oma tegemistest jutustamine küsimuste abil.

Metoodilised soovitused: Lapse tegevuse kommenteerimine, lastakse tal lause lõpetada. Laps kirjeldab oma tegevust. Kasutatakse korralduse, mitte küsimuse vormi (räägi mulle, mida sa karuga teed).

5) Lugemise ja kirjutamise valmidus, lastekirjandus

Optilis-ruumilise taju arendamine.

Foneemikuulmise arendamine.

Liisusalvid, naljalauseid sama häälikuga algavatest sõnadest.

Kuulmistaju arendamine.

Õige pliiatsihoiu kujundamine nn pintsetthaare.

Sisult ja keelelt jõukohaste tekstide ettelugemine, pildiraamatute vaatamine.

Õpib pildiseeria järgi jutustama tuttavat muinasjuttu (n Naeris).

Loeb peast või kordab järele 1-2 realist luuletust.

Metoodilised soovitused: Optilis-ruumilist taju arendavad mängud: ühesuguste asjade leidmine esemete hulgast; eseme leidmine pildi järgi; paarispiilide sobitamine; pildi ja silueti sobitamine; terviku äratundmine osa järgi (Kelle saba?); osade sobitamine tervikpildi juurde; vigade leidmine pildilt; pildi ja lihsate puslede kokkupanek; lotomängud peitepiltidega; õppe-mängud orienteerumiseks ruumis ja tasapinnal; kujundite ja mustrite ladumine näidise järgi. Foneemikuulmise arendamiseks tähelepanumängud, kus laps peab reageerima tegutsemisega signaalile, milleks on üksikhäälik, diftong või silp (n Jänküd I, U, E. Kuula, kelle ema koju kutsub!).

Pliiatsihoiu kujundamiseks kasutada pehmeid rasvakriite, jämedamaid ja pehmemaid pliiatseid, kolmnurkseid pliiatseid.

4 AASTASED

1) Häälamine

Häälikute eristamisoskuse kinnistamine, erineva häälikupikkusega sõnapaaride häälamine.

1-2 silbiliste sõnade häälamine, mis sisaldavad konsonantühendeid erinevas kohas (n trumm-kartul-tort).

Hääldab 3-5 silbilisi häälikuühendita sõnu.

Märkab ja parandab hääldusvigu teiste kõnes.

Kuulmistähelepanu arendamine.

Hääletugevuse reguleerimise harjutamine.

Diktsiooni parandamine.

Tunneb ära häälitud sõnu ja õpib häälima 2-4 helilisest häälikust koosnevaid sõnu.

Metoodilised soovitused: Kõlalt sarnaste sõnade eristamine (kukk-lukk-nukk). Kiirkõnelausede ütlemine.

2) Sõnavara

Sõnamoodustusoskuse arendamine.

Rühmitamine.

Oskab kasutada mõningaid liitsõnu (n tutimüts, kelgumägi).

Metoodilised soovitused: Rühmitamisülesanded: alarühmade moodustamine (n loomad-väikesed, suured, kodus, metsas) ja rühmade ühendamine (n kleit, seelik – tüdrukute riided; püksid, pluus – poiste ja tüdrukute riided. Kõik kokku: riided). Uute sõnade leidmise mängud.

3) Grammatika

Õpib lihtlauseid laiendama ja koondlauseid moodustama.

Oma soovide võimalikult täpne väljendamine.

Ruumisuhteid (ees, taga, juures, juurde, kõrval) väljendavate sõnade mõistmine ja kasutamine

Sõnade õige järjekorra määramine lauses kuulmise teel.

Lausete kordamine neisse uusi laiendeid lisades.

Käskiva kõneviisi ainsuse ja mitmuse kasutamine (n loe-lugege).

Omaduste võrdlemine (n suur-suurem, hea-parem).

4) Suhtlemine

Algatab ise aktiivselt suhtlust, pöördub eakaaslase poole palve, ettepaneku, sooviga. Oskab vestlust lõpetada.

Mõistab partneri rolli, iga ja situatsiooni. Suhtleb erinevalt kodus ja külas, eakaaslase ja täiskasvanuga.

Kasutab häält ja teksti vastavalt rollile: imiteerib häält, kasutab väljendeid jne.

Oskab osaleda dialoogis vähemalt kahes voorus.

Oskab oma ütlust täpsustada ja vajadusel paluda partneril ütlust täpsustada.

Oskab rääkida olnust/möödunust 2-3 lausega.

Oskab varasemat ja hetketegevust võrrelda arutelus (mida sõin eile, mida täna).

Annab reaalses tegevussituatsioonis oma kogemuse sõbrale edasi.

Oskab küsimuste abil kirjeldada pildil kujutatud või reaalsel eset.

5) Lugemise ja kirjutamise valmidus, lastekirjandus

Oskab täiskasvanu abil sõna helilist algus- või lõpuhäälikut leida otsitavat häälikut selgemalt ja venitatult hääldades.

Oskab otsustada, kas sõnas on teatav häälik (s, m, r, a, u) ja leida määratud häälikuga sõnu.

Foneemikuulmise arendamine: erinevas vältes sõnade esitamine (n suur kell killa-kõlla, väike kell kila-kõla).

Õpib tundma tähti toetudes loomulikule huvile. NB! Õpetades nimetada tähele vastav häälik, mitte õpetada tähenimetusi.

Lugemishuvi, häälikuanalüüsi ja -sünteesi kujundamine.

Raamatute ettelugemine.

Pildi või pildiseeria järgi jutustamisoskuse kujundamine.

Õpib eristama luuletust, juttu, muinasjuttu.

Laps oskab lugeda peast või korrata järele 2-3 realist luuletust või liisusalmi.

Metoodilised soovitused: sõnamõistatusmängud (n õpetaja häälib sõna, laps leiab piltide hulgast sõna). Lugemishuvi kujundamine sobiva keskkonna kaudu (trükitähed seintel, keskuste ja õppevahendite nimetused, iseseisvaks uurimiseks sobivad raamatud jne). Last suunatakse leidma tähti raamatute pealkirjades, tegelaste nimedes jne. Ettelugemiseks lihtsa sisuga muinasjutud, mida pärast „läbi mängida”. Seeriapiltide järjestamine ja jutustamine küsimuste abil. Korduvalt kuulud lastejutu põhisisu edasiandmine küsimuste, piltide, aplikatsioonide toel. Tegevuspildi järgi jutustamine küsimuste abil: oletada, mis oli enne, mis tuleb pärast.

Kirjakatsetuste soodustamiseks panna paber ja sobivad kirjutusvahendid kättesaadavale kohale (kriit, tahvel, mannatahvel, vaba paberipind).

5 AASTASED

1) Häälamine

Häälalusoskuse arendamine keerulise struktuuriga sõnades (n näpistangid).

Vigursalmide ja –lausete häälamine.

Pseudosõnade e väljamõeldud sõnade häälamine ja moodustamine pärisõnadest (park-lark).

Võõrsõnade häälamise harjutamine.

Kasutab rääkimisel sobivat hääletugevust, kõne kiirust ja intonatsiooni.

Õpib kuulama kõiki sõnas olevaid häälikuid.

Metoodilised soovitused: hääliku häälamise õppimisel kõik sõnad õpitava häälikuga.

2) Sõnavara

Rühmitamine: rühmitamisaluse iseseisev leidmine ja põhjendamine.

Mõistamine.

Kasutab objektide võrdlemisel omadussõnu, mis väljendavad hinnangut ja mõningaid iseloomuomadusi.

Antonüümide leidmine ja kasutamine kõnes.

Sünonüümide tutvustamine ja leidmine.

Arv- ja järgarvsõnade (1-5) õige kasutamine.

Aega väljendavate nimisõnade kasutamine kõnes: hommik, päev, õhtu, öö.

Vastandlikud määrsõnad ja nende kasutamine.

Metoodilised soovitused: Mõistatusülesanded: algul küsib õpetaja, siis laps.

3) Grammatika

Mõistab ja oskab kasutada objektide järjestust (ees, järel), ajasuhteid (enne, pärast, varem, hiljem) ja ruumisuhteid väljendavaid sõnu.

Liitlausete lõpetamine ja moodustamine analoogialause ja piltide alusel.

Oskab muuta sõnavorme sõltuvalt kontekstist (n vanaema koob sokki, eile ta ka kodus).

Tingiva kõneviisi kasutamine.

Kasutab kõnes omadussõna võrdlusastmeid.

Õpib kõnes õigesti kasutama nimisõna käändevorme mitmuses (n ilusatel lilledel).

Uute sõnade moodustamine liidete –ja või –ur abil (n laulja, kalur).

Metoodilised soovitused: Tingiv kõneviis: „Unistamise” mäng; kui oleksin võlur.

Õpetaja pikendab lauset sõnahaaval, laps kordab ja ütleb, mida uut teada sai.

4) Suhtlemine, tekst

Suhtlemisoskuse arendamine eakaaslastega.

Oskab väljendada empaatiat (rõõmu, kaastunnet, kurbust, kaasaelamist).

Oskab alustada ja arendada dialoogi.

Oskab anda teiste tegevusele ja käitumisele hinnangut.

Oskab mitte sekkuda kaaslaste jutusse ja tegevusse.

Oskab kasutada rollimängudes erinevat intonatsiooni ja hääle tugevust.

Kasutab viisakusväljendeid.

Annab kuulnud juttude põhisisu edasi piltide toel või abita.

Oskab anda peale analüüsi edasi uue jutu sisu.

Jutu väljamõtlemine kuulnud jutu näitel.

Leiab pildiseeriast sobimatut pildi, jutustab seeria järgi.

Metoodilised soovitused: Jutu sisu edasiandmine ahelana (üks laps alustab, teine lõpetab).

Jutule jätku või alguse mõtlemine. Õpetaja jutus vigade märkamine ja õigesti jutustamine.

Tegevuspildi järgi jutustamine, tuues sisse ka infot, mis pole pildil otseselt kujutatud.

5) Lugemise ja kirjutamise valmidus, lastekirjandus

Õpib õigesti kasutama termineid sõna, häälik, täht, lause.

Häälimisoskuse süvendamine: sõnade venitatud hääldamine.

Lühemates sõnades, kus ei esine sulghäälikuid, häälikute eristamisoskuse arendamine.

Sõnades häälikute järjekorra määramisoskuse arendamine.

Teab, et sõna tähendus on häälikute järjekorrast (n isa-asi, sai- isa, loos-sool, loor-rool jne).

Kirja eelharjutused matkimise ja näidise alusel (vertikaal- ja horisontaaljooned, täheelemendid – paunad, kaared, sakid). NB! Jälgida kirjasuunda vasakult paremale ja ülalt alla.

Kuulab aktiivselt ettelugemist: küsib, vastab küsimustele, jätkab juttu, jutustab ise jne.

Loeb peast liisusalme/luuletusi.

Lausest ja sõnadevahelistest seostest oletuse loomise oskuse - ühe lugemise osaoskuse – arendamine.

Metoodilised soovitused: Mängida ahelmänge sõna algus- ja lõpuhääliku leidmiseks.

Sõnade häälimisel kasutada erinevaid materjale eraldatud häälikute tähistamiseks, et säilitada häälikkoostis nähtavana (n noobid. Algul valged, hiljem värvilised vastavalt häälikurühma kuulumisele).

Mängida sõnade mõistatamise mängu sünteesioskuse arendamiseks (õpetaja häälib, laps tunneb ära ehk sünteesib kokku).

Mängida foneemikuulmise ja kinesteetilise taju arendamiseks kajamänge s.o laps kordab täiskasvanu järel sõnu eri vältes (koli-kolli III v, koli-kolli II v, koli-kooli III v, koli-kooli II v).

Arendada optilis-ruumilist taju leides tähti tähe-sarnaste kujundite hulgast, tundes ära läbikriipsutatud või üksteise peale kirjutatud tähed.

Konstrueerida tähti etteantud osadest, looduslikust materjalist jne. Soodustada kirjaketsetusi n piltidest raamatu koostamine ja pealkirjade mõtlemine, kaartide kirjutamine täiskasvanu abiga.

Ettelugemisel jätta lause lõpetamata või jätta lünk, laps leiab sobiva sõna.

6 AASTASED

1) Hääldamine

Võõrhäälikuid (F, Ž, Š) sisaldavate sõnade hääldamine.

3-5 konsonantühendit sisaldavate sõnade hääldamisoskuse kinnistamine.

2) Sõnavara

Abstraktsemate sõnade tähenduse tutvustamine lühitekstide abil.

Sünonüümide kasutamine kõnes.

Vastandsõnadega lausete moodustamine.

Oskab väljendada ajasuhteid kõnes, plaanide koostamisel, kokkuvõtteid tehes.
Selgitab iseenda ning raamatutegelaste tundeid ja käitumist.
Oskab eristada samatüveliste sõnade tähendusi (n joonistus, joonestaja, jooneline).

3) *Grammatika*

Kujundlike väljendite kasutamine, tuues välja võrdluse aluseks oleva tunnuse (nahk oli valge nagu lumi).

Õpib mõistma põimlauseid küsimuste abil.

Märkab grammatikavigu täiskasvanu kõnes.

Metoodilised soovitused: Keerukate grammatiliste konstruktsioonide mõistmist harjutada piltide või aplikaatsioonide paigutamise (n Ruut on ringi all. Ringi all on ruut. Pane ruut ringi alla! Pane ruudu alla ring!).

4) *Suhtlemine, tekst*

Oskab kasutada kaudseid palveid, ettepanekuid.

Oskab säilitada teema vähemalt neljas vóorus, arendada, muuta teemat.

Oskab anda partnerile olulist infot.

Oskab valida vastavalt situatsioonile väljendusvahendeid ja suhtlemisstrateegiat (mis sobib poes, teatris, kodus, lasteaias).

Oskab kasutada ja mõista suhtlemisel nalja, narritamist.

Oskab eristada jutustust ja mitte juttu (mõtetelt mitteseotud lausete kogumit).

Jutu väljamõtlemine etteantud teemal.

Teksti täiendamine uue, väljamõeldud infoga e algse teksti muutmine.

Kuuldud teksti analüüs põhjus-tagajärg seoste puhul ja seostamine lapse kogemusega.

Tegelaste iseloomustamine abistavate küsimuste toel.

Kasutab jutustamisel seotud lausungeid (seob peamiselt väljenditega: ja siis, siis, ja).

5) *Lugemise ja kirjutamise valmidus, lastekirjandus*

Oskab jaotada sõnu häälikuteks ja määrata õigesti häälikute järjekorda sõnades. Seostab häälikuid tähtedega.

Oskust hääldada võrdlevalt välte poolest erinevaid sõnu ja kuulmise teel teha kindlaks, milline häälik on teistest pikem.

Võrdleb sõnu häälikkoostise alusel (millised erinevad, millised samad).

Moodustab uusi sõnu ühe hääliku muutmise teel (pall-pill-põll).

Õpib häälikuid jagama täis-, kaas- ja sulghäälikuteks kuulmise teel.

Sulghäälikute tutvustamine.

Sõnades häälikute järjekorra uurimine ja sõltuvalt häälikurühma kuulumisele häälikuühendite leidmine. Mõistete: lihthäälik, täishäälikuühend ja kaashäälikuühend tutvustamine.

Lugemisoskuse arendamine.

Joonistähete kirjutamine, mustrite joonistamine joonestiku abil.

Õpib ära tundma erinevaid kirjandusžanreid: luuletus, jutt, muinasjutt, vanasõna, mõistatus.

Lastekirjanduse kaudu eesti kirjandusklassikutega (Fr. R. Kreutzwald, E. Särgava, E. Enno, J.

Oro jt), väliskirjandus klassikutega (vennad Grimmid, C. Perrault, H. C. Andersen jt),

kaasaegsete eesti autorite loominguga (E. Niit, E. Raud, H. Mänd, T. Toomet, O. Arder jt),

põhjamaade kirjanduse tuntud esindajatega (A. Lindgren) tutvumine.

Metoodilised soovitused: mängida sõnamõistatamismänge (sünteesiharjutusi); kujundada keskkond, mis pakub võimalusi lugemiseks. Ergutada lugema üksikuid sõnu kindlas situatsioonis (n poe- ja tänavanimed, laste nimed jne).

7 AASTASED

1) Häälamine

Võõrhäälikute õige häälamine (f, š) tuttavates sõnades.

2) Sõnavara

Mõistab ülekantud ja kujundlikke väljendeid, selgitab neid.

Kasutab kõnes lihtsamaid võrdlusi.

Kasutab kõnes tuletusi ja liitsõnu.

Kasutab õigesti aja- ja ruumisuhteid väljendavaid sõnu.

Kasutab kõnes inimesi ja inimese tegevust iseloomustavaid sõnu.

Mõistab abstraktseid üldnimetusi õpivaldkondades (n transport, elusoleendid, tähtpäevad, kehaosad).

3) Grammatika

Suudab väljendada laiendatud lihtlausega, rindlausega; põimlausetega oskab väljendada eesmärki, põhjust, tingimust ja omadusi.

Kasutab kõnes kõiki käändevorme ainsuses ja mitmuses.

Kasutab kõnes õigesti osastava ja sisseütleva käände erinevaid lõpuvariante.

4) Suhtlemine, tekst

Rollimängude mängimine. Lühijuttude dramatiseeringud

Kujuteldavate situatsioonide arutelu.

Päevarežiimomendidel käitumismudelite andmine ja arutelu.

Jutustab olu- ja tegevuspiltide järgi, kirjeldab tuttavaid esemeid ja nähtusi andes edasi põhisisu ja olulised detailid.

Tuletab mõttelüngaga tekstis iseseisvalt puuduva info.

Räägib (planeerib) sellest, mida hakkab tegema.

Laiendab jutustades täiskasvanu suunamisel teksti

Kirjeldab sündmust enda ja teiste positsioonilt.

Parandab ja täpsustab oma teksti jutustamise käigus.

5) Lugemise ja kirjutamise valmidus, lastekirjandus

Teab, et lause koosneb sõnadest ja eristab lauses sõnu üksteisest.

Veerib 1-2 silbilisi sõnu kokku, pikemaid loeb aimamisi, võib eksida.

Häälib õigesti 1-2 silbilisi ka sulghäälikuid sisaldavaid sõnu.

Eristab sõnas kuulmise teel teistest pikemat häälikut.

Suudab korrata eri vältes ja vältekandjaga sõnadest koosnevaid ridu (koli-kolli III v, koli-kolli II v, koli-kooli III v, koli-kooli II v).

Nimetab ja kirjutab enamikku tähti.

Kirjutamisel märgib õigesti 1-2 silbiliste sõnade häälikustruktuuri, kuid eksib ühe- ja kahekordsete, nõrkade ja tugevate tähtede valikus.

Tunneb huvi raamatute vastu, oskab kuulata aktiivselt ja kontsentreeritult.

(4) Lapse arengu eeldatavad tulemused:

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

- 1) tuleb toime nii eakaaslastega kui ka täiskasvanutega suhtlemisel, arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga;

- 2) saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele vastavalt reageerida;
- 3) suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;
- 4) jutustab pildi, kuulnud teksti või oma kogemuse alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid, vahendab ka tundeid ja oma emotsioone;
- 5) kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;
- 6) kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördvorme ainsuses ja mitmuses;
- 7) valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada;
- 8) hääldab oma kõnes ja etteõeldud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid;
- 9) tunneb tähti ja veerib kokku 1-2 silbilisi sõnu, tunneb kirjpildis ära mõned sõnad;
- 10) kasutab kirjutamisel joonistähti;
- 11) kirjutab 1-2 silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega;
- 12) teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

§ 16. Valdkond: MATEMAATIKA

(1) Valdkonna eesmärgid

Matemaatika valdkonna õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- 2) järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
- 3) tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma päevategevusi;
- 4) mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- 5) mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- 6) suudab kirjeldada ümbritsevat ruumi kujundimõistete abil;
- 7) näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

(2) Üldteemad

- 1) Hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
- 2) suurused ja mõõtmine;
- 3) tasapinnalised ja ruumilised geomeetrilised kujundid;
- 4) orienteerumine ajas ja ruumis.

(3) Valdkonna sisu ja lapse eeldatavad arengutulemused õppekava läbimisel vanuseti

2-AASTASED

1) Hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine

Nimetab põhivärve. Sorteeri värvi, vormi või suuruse järgi pilte, esemeid, kujundeid.

Leiab esemete ja piltide seast teise samasuguse eseme.

Tutvub mõistetega *üks ja palju*, kasutab ümbritseva kirjeldamisel.

Õpib loendama kaheni (kaks kinnast, kaks kinga, jne). Leiab etteantud asjade seast n kaks karu, kaks punast palli jne.

2) Suurused ja mõõtmine

Tutvub mõistetega *suur ja väike*. Leiab etteantud esemete seast suurema ja väiksema. Eristab suurusi üksteise sisse ja peale asetamise teel.

Tutvub mõistetega *pikk, lühike, lai, kitsas*.

3) Tasapinnalised ja ruumilised geomeetrilised kujundid

Tutvub mõistetega *ümmargune* ja *kandiline*. Ringi ja ruudu tutvustamine.

Leiab samasuguse kujundi pealeasetamise teel (ring ringi, ruut ruudu peale jne). Mängib erinevaid toppimismänge.

4) Orienteerumine ajas ja ruumis

Teab mõisteid *öö ja päev* (n nukk mängult öösel magab ja päeval mängib).

Leiab abiga aastaegade olulisi tunnuseid: sügis- vihm, pori, lehtede langemine, raagus puud; talv- lumi, jää, külm; kevad- lilled, rohi, päike; suvi- soe, päike.

Asetab esemeid üksteise *sisse, peale*.

Teab mõisteid *all* ja *peal* ja kirjeldab nende abil ümbritsevat.

Oskab kasutada mõisteid *ees, taga*.

3-AASTASED

1) Hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine

Jaotab kaheksugused esemed kaheks ühesuguste esemete hulgaks ühe ühise tunnuse alusel (kuju, värv, suurus n punased klotsid ja kollased pallid).

Oskab ühetüübilisi esemeid võrrelda ja tuua välja nende erinevus ja sarnasus.

Abistades oskab eristada 8 erinevat värvi: punane, oranž, kollane, roheline, sinine, lilla, must, valge.

Oskab ümbruse kirjeldamisel kasutada sõnu 1 ja 2. Oskab vastata küsimusele „mitu on?“.

Arvu kolm moodustamine. Loendab esemeid 3-e piires.

Eraldab kompimise teel esemete omadusi (pehme, kõva), maitsmise teel toiduainete omadusi (magus, soolane). Kuulab ja eraldab erinevaid helisid (koputamine, plaksutamine, krabistamine).

Teab seoseid: vesi-märg, lumi-külm.

2) Suurused ja mõõtmine

Oskab leida ühesuguste esemete seast suurema ja väiksema. Järjestab esemeid suuruse järjekorras.

Võrdlemisel õpib kasutama sõnu *pikem, lühem, ühepikkused, suurem, väiksem, ühesuurused, kõrgem, madalam, ühekõrgused*.

Oskab kasutada väljendeid *lühike-pikk, kitsas-lai, kõrge-madal, paks – õhuke*.

3) Tasapinnalised ja ruumilised geomeetrilised kujundid

Oskab leida antud kujundite seast ühte liiki kujundid.

Tunneb ära ruudu, ringi ja kolmnurga, oskab neid eristada värvi ja vormi järgi.

4) Orienteerumine ajas ja ruumis

Saab aru millal on *öö* ja millal *päev*. Oskab vastavalt mängus tegutseda (ööseks paneb nuku magama jne).

Ajamõisted *hommik, päev, õhtu, öö* lapse päevakava kirjeldamisel.

Eristab ilmastikunähtusi: päike paistab, vihma või lund sajab.

Juhendamisel paigutab esemed teise eseme suhtes *alla, taha, ette*.

Määrab enda asukoha ruumis ümbritsevate esemete suhtes sõnadega *siin, seal, minu ees, minu taga, ülal ja all*.

Suudab tuttavas kohas üles leida nõutud toa või eseme.

4-AASTASED

1) Hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine

Hulga mõiste tutvustamine. Leiab hulka mittekuuluvat eseme.

Eraldab ühe ja sama tunnusega esemed ühte rühma, nimetab neid ühise tunnuse järgi. Oskab moodustada antud esemete hulga samaväärse hulga paaride moodustamise teel. Võrdleb hulki sõnade *sama palju, ühepalju ja võrdselt* abil. Õpib võrdsustama kahte hulka ühest esemete äravõtmise või teisele esemete lisamise teel.

Oskab loendada viieni. Moodustab uue suuruse (3-5) ühe lisamise teel ja sõnastab loendamistulemuse.

Loendab konkreetseid esemeid, vastab küsimusele „Mitu loendasid?”

2) Suurused ja mõõtmine

Oskab esemeid järjestada suurenevas ja kahanevas järjestuses neid üksteise kõrvale asetades. Oskab kasutada väljendeid *pikem, lühem, ühepikkused, suurem, väiksem, ühesuurused* pikkuste võrdlemisel.

Määrab asukoha järjestatud reas järgarvsõnade *esimene, viimane* abil.

3) Tasapinnalised ja ruumilised geomeetrilised kujundid

Õpib nimetama ja eristama *ruutu ja ristkülikut*.

Tutvub *kera ja kuubiga*. Leiab ümbritsevast keskkonnast etteantud kujundi abil samakujulisi esemeid.

Laob tasapinnalistest geomeetrilistest kujunditest (ring, ruut, ristkülik, kolmnurk) pilte, koostab neist lihtsamaid mustriidu (värv, vormi või suuruse vaheldumine).

4) Orienteerumine ajas ja ruumis

Harjutab eristama *paremat ja vasakut* kätt.

Määrab enda ja ümbritsevate esemete asukoha teiste esemete suhtes sõnadega *ees, taga, kõrval*.

Kasutab mõisteid *sees, all, peal*.

Oskab kasutada kõnes ja mängus ajamõisteid *päev, öö, hommik, õhtu*.

Tutvub ajamõistetega *eile, täna, homme*, seostades need enda tegevusega.

Oskab kasutada mõisteid *kiiresti ja aeglaselt*.

5-AASTASED

1) Hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine

Võrdleb esemeid väliste tunnuste alusel ja rühmitab need vastavalt otstarbele (n suve- ja talvejalatsid, magamistoa- ja köögimööbel).

Oskab moodustada paare. Võrdsustab antud erinevate esemete hulga paaride moodustamise teel esemeid ümber paigutades.

Oskab võrrelda hulki sõnadega *rohkem, vähem, võrdselt (ühepalju)*.

Võrdsustab hulga ühe äravõtmise ja juurdepanemise teel.

Määrab esemete või pulkade asukoha järjestatud reas sõnadega *esimene, teine, kolmas, neljas, viies, viimane ja eelviimane* abil.

Oskab vastata küsimustele *mitmes?, mitu on?, mitu ladusid?*

Õpib moodustama arve 5-10 ühe juurde lisamise teel.

Tutvub arvukaartidega. Arv kui loendamise tulemus. Esemete loendamine erinevas järjekorras – arv ei muutu.

2) Suurused ja mõõtmine

Oskab järjestada esemeid, näidates ära: *kõige suurema, väiksema, pikema, lühema, laiema, kitsama, kõrgema, madalama*.

Oskab esemete kirjeldamisel kasutada sõnu *on suurem kui, on väiksem kui; on lühem kui, on pikem kui; on laiem kui, on kitsam kui; on kõrgem kui, on madalam kui, on paksem kui, on õhem kui.*

Määrab kolme eseme järjestuse: *väike-suurem-veel suurem; suur-väiksem-veel väiksem; lai-kitsam-veel-kitsam; kitsas-lai-veel laiem.*

Tutvub mõõtmise olemusega. Kauguste mõõtmine sammudega või muu kokkuleppelise mõõdu alusel.

3) *Tasapinnalised ja ruumilised geomeetrilised kujundid*

Otsustab, kas kaks antud kujundit on sama või erisugused, ning kirjeldab nende kujundite erinevusi nurkade olemasolu, arvu, kujundi, suuruse ja värvuse alusel (ring, ruut, ristkülik, kolmnurk).

Teab kujundi nimetuse sõltuvust nurkade arvust.

Eristab *ruutu ja ristkülikut.*

Oskab ruudukujulise paberi lõigata kujunditeks.

Oskab koostada erineva suurusega geomeetrilistest kujunditest mustreid järgides mustri rütmi.

4) *Orienteerumine ajas ja ruumis*

Nimetab inimese või eseme asukoha teise inimese või eseme suhtes, kasutades õigesti sõnu *ees, taga, ülal, all, keskel, äärel, paremal, vasakul.*

Orienteerub ruumis liikumist suunavate käskude järgi.

Nimetab erinevaid päeva osi (*hommik, lõuna, õhtu*) ja toob abistavate küsimuste põhjal näiteid oma tegevuste kohta päeva eri aegadel.

Kasutab sõnu *eile, täna, homme.*

Tutvub mõistetega *varem, hiljem, praegu* ja seostab neid mõisteid oma tegevusega.

Teab *nädalapäevade* nimetusi ja kasutab neid oma kõnes.

Nimetab kõik *aastaajad* ning kirjeldab nende kogetavaid tunnuseid kodukohas ja laste tegevusi eri aastaegadel.

6-AASTASED

1) *Hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine*

Otsustab ja põhjendab esemete kuuluvust või mittekuuluvust hulka erinevate tunnuste (suurus, värv, kuju, otstarve) alusel.

Oskab moodustada uue hulga esemete juurdelisamise või äravõtmise teel.

Oskab loendada kaheteistkümneni. Oskab võtta vastavalt esitatud arvule (kuni viis) õige koguse antud esemeid, näitab esemete arvu arvukaardiga.

Kasutab seoseid *ühe, kahe, kolme võrra suurem ja ühe, kahe, kolme võrra väiksem.*

Koostab ja lahendab matemaatilisi jutukesi.

Nimetab etteantud arvude hulgast, milline arv on antud arvule *eelnev* või *järgnev*. Oskab nimetada *naaberarvud*.

Määrab esemete asukohta järjestatud reas järgarvude abil, oskab kasutada mõisteid *viimane ja eelviimane*. Vastab küsimusele *mitmes?*

Tutvub liitmise ja lahutamise erinevate vahendite abil 5 piires. Teab tehtmärke +, -, =.

Teeb numbrite kirjutamise eelharjutusi ja õpib neid kirjutama ruudustikku.

2) *Suurused ja mõõtmine*

Suudab otsustada ja nimetada, milline ese etteantud esemetest on lühem, pikem või ühepikkune (*laiem-kitsam-ühelaiused, suurem-väiksem-ühesuurused; paksem-peenem-ühepakused; madal-kõrge-ühekõrgused*).

Oskab mõõta esemete pikkust, laiust ja kõrgust kokkulepitud vahendite pikkuse abil, tutvub pikkusmõõduga *meeter*. Saab aru mõõtmise, loendamise ja arvu vahelisest seosest.

Mõõdab anuma mahtu vabalt valitud mõõduga, mahumõõt *liiter*. Võrdleb anuma mahtusid. Puisteainete kaalumise ja raskuste võrdsustamine puisteainete lisamise või äravõtmise teel. Kasutab sõnu *on kergem kui, on raskem kui, üheraskused*. Raskusmõõt *kilogramm*. Teab rahaühikuid *euro ja sent*. Tutvub paberrahatähtede, müntide ning sentidega.

3) Tasapinnalised ja ruumilised geomeetrilised kujundid

Oskab moodustada erinevaid vahendeid kasutades etteantud kujundiga samasuguse kujundi. Teab kujundi nimetuse sõltuvust nurkade arvust.

Tutvub ruumiliste kujundite *keraj* ja *kuubiga* ning võrdleb tasapinnaliste kujunditega.

Kujundite rühmitamine (mitme tunnuse järgi) ja leidmine ümbruskonnast.

Konstrueerib näidise järgi.

4) Orienteerumine ajas ja ruumis

Kirjeldab inimese või eseme asukohta teise inimese või eseme suhtes, kasutades õigesti sõnu *kõrval, ääres*.

Orienteerub tasapinnal ja ruudulisel paberil (figuuride ja kujundite moodustamine).

Orienteerub ruumis liikumist suunavate käskude järgi.

Nimetab õiges järjekorras kõik *nädalapäevad* ja toob küsimuste abil näiteid oma tegevuste kohta, kasutades mõisteid *eile, täna, homme, kohe, varsti, hiljem*.

Tutvub mõistetega *noorem- vanem*.

Oskab abistades nimetada kuude nimetusi ning teab oma sünnikuud.

Teab aastaaegu ja nende järjestust.

Oskab määrata seeritega kellal aega täistundides. Kasutab kella päevakava koostamisel ja täitmisel. Teab ajaühikuid *sekund, minut, ööpäev, nädal, kuu, aasta*. Oskab neid abiga järjestada.

7 AASTASED

1) Hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine

Koostab ja lahendab etteantud hulga (kuni 10) järgi vahendeid kasutades lihtsaid tekstülesandeid ehk matemaatilisi jutukesi.

Liidab ja lahutab erinevate vahendite abil 5 piires ja kasutab matemaatilisi märke (+, -, =).

Tunneb ja kasutab numbrimärke (0-12) ja arve (11-20) esemete arvu määramisel.

Oskab õigesti kasutada sõnu *üks, mõni ja kõik* esemete arvu kirjeldamisel.

Oskab kirjutada numbreid.

2) Suurused ja mõõtmine

Oskab järjestada kuni viis eset pikkuse, laiuse, kõrguse ja paksuse järgi, kirjeldades ühte eset teise suhtes (pikem-lühem, laiem-kitsam, kõrgem-madalam, paksem-õhem).

Eristab mängulises tegevuses mõõtühikuid (cm, m, km, g, kg, l, eur, s) ja teab nende kasutusalasid.

3) Tasapinnalised ja ruumilised geomeetrilised kujundid

Koostab kujunditest näidise järgi ja näidiseta pilte.

Leiab erinevate (n silindrid, koonused, tellised, kerad, kuubid, püramiidid) kujundite hulgast ümmargused (kerakujulised) ja kandilised (kuubikujulised) ruumilised kehad ning kirjeldab nende omadusi.

Valmistab kujunditest mudeleid nende pinnalaotusi kokku kleepides.

Tutvub nelitahukaga. Teab mõisteid *tahk, serv, nurk, tipp*.

4) Orienteerumine ajas ja ruumis

Leiab ja kirjeldab juhendamise järgi ja omandatud mõistete abil etteantud punkti tasapinnal (paberil), ruumis ja õuealal tuttavas ümbruskonnas.

Nimetab kuude nimetusi ja teab oma sünnikuud ja sünnipäeva.

Määrab seieritega kellal kellaega täis- ja pooltundides.

Suudab kõnes õigesti kasutada sõnu *enne, praegu, hiljem, noorem, vanem* (siduda eluringiga).

(4) Lapse arengu eeldatavad tulemused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

- 1) määrab esemete hulga ühist tunnust ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi;
- 2) võrdleb hulki kasutades mõisteid rohkem, vähem võrdselt;
- 3) teeb 12 piires kindlaks esemete arvu, teab arvude 1-12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;
- 4) liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke +, -, =;
- 5) koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi;
- 6) järjestab kuni viit eset suuruse järgi (suurus, pikkus, kõrgus jm);
- 7) rühmitab esemeid asendi- ja nähtusi ning tegevusi ajatunnuse järgi;
- 8) määrab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja tasapinnal (paberil);
- 9) määrab kellaega täistundides, nimetab nädalapäevi, kuid, aastaaegu, teab oma sünnikuud ja -päeva;
- 10) mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõduühikuga (pulk, nõör vms);
- 11) eristab enamkasutatavaid mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kuidas ning kus neid kasutatakse;
- 12) leiab erinevate kujundite hulgast ringid, ruudud, kolmnurgad, ristkülikud ning kerad ja kuubid, kirjeldab nende omadusi.

§ 17. Valdkond: KUNST

(1) Valdkonna eesmärgid

Valdkonna kunst õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- 2) kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;
- 3) vaatab, kirjeldab ja kujutab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
- 4) kasutab õpitud voolimis-, maalimis- ja joonistamisvahendeid ja -võtteid;
- 5) kasutab ohutult ja sihipäraselt materjale ja tööriistu;
- 6) vaatab kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

(2) Üldteemad

- 1) Maalimine ja joonistamine;
- 2) voolimine;
- 3) kleepimine, meisterdamine;
- 4) kujundamine, disainimine;
- 5) kunsti vaatlemine, vestlused kunstist.

(3) Valdkonna sisu ja lapse eeldatavad arengutulemused õppekava läbimisel vanuseti

2-AASTASED

1) Maalimine ja joonistamine

Laps õpib õigesti käes hoidma pliiatsit, pintsli, kriiti või muid kunsti tegemise vahendeid. Hoiab meelde tuletusel paberist kinni ja joonistab vaid selleks ette nähtud kohta.

Õpib tegema pintsli või pliiatsiga jäljendeid, juhendamisel tõmbab erinevaid jooni ja kasutab värve. Tunneb meeldetuletamisel ära põhivärvid ja osutab neile.

Laps teeb paberile jäljendeid õpetaja värviga kaetud švammiga, templiga jne.

Laps teeb näpuvärvidega paberile erineva suunaga sirgeid-, kaarjaid jooni jne.

2) Voolimine

Tutvub savi, plastiliini või muude voolitavate materjalide omadustega.

Õpib voolima aluse peal.

Juhendamisel muljub voolimismaterjali, mängides muudab vabalt selle kuju.

Õpib ringikujuliselt veeretamist peopesal, edasi-tagasi rullimist ja oskab vajutada materjalile.

Laps oskab tegevust jäljendades sõrmedega voolimismaterjali muljuda ja oskab teha selle sisse augu.

Juhendamisel tükeldab materjali.

3) Kleepimine, meisterdamine

Laps õpib õpetaja juhendamisel tundma erinevaid materjale: looduslikke (savi, kähid, tammetõrud, kastanid jne), voolimismasse, pappi, paberit.

Ette näitamisel asetab alusele erineva värvusega ja kujuga valmis vorme (kleepimata).

Laps laob täiskasvanu eeskujul vahendeid üksteise peale, järgi, kõrvale jne.

Juhendamisel asetab välja lõigatud kujundid liimiga kaetud pinnale.

Juhendamisel laps laob alusele ja koostab temaatilisi pilte.

Suudab kortsutada pehmet paberit ja rebib pabeririba küljest tükke.

4) Kujundamine, disainimine

Joonistab vaid selleks ettenähtud kohta.

Laps tunneb erineva vormi ja värviga kontrastseid esemeid, nähtusi, kujutusi (päike paistab, vihma sajab).

Annab erineva pikkuse ja suunaga joontele nimetusi: koer, kass, pikem kriips – suur koer jne.

Oskab joontega kaunistada paberilehte (kleit vm).

5) Kunsti vaatlemine, vestlused kunstist

Vaatlemisel tunneb tuttavaid asju, esemeid, nähtusi, osutades neile.

Suunamisel annab kritseldustele tuttavate inimeste, esemete ja nähtuste nimed.

Rõõmustab, elavneb äratundmisrõõmust.

3-AASTASED

1) Maalimine ja joonistamine

Laps hoiab meeldetuletamisel õigesti pliiatsit, pintsli ja teisi joonistusvahendeid.

Laps tõmbab iseseisvalt jämedate joonistusmaterjalidega erinevaid jälgi (täpid, jooned, vertikaalsed, horisontaalsed, katkendlikud, spiraalsed) ja püsib paberil.

Juhendamisel võtab pintsliga värvi ja loputab pintsli vees.

Laps oskab tõmmata ristuvaid horisontaalseid ja vertikaalseid jooni.

Vajutab templiga järjestikuseid jäljendeid ja teeb näpuvärviga ning pintsliga täppe, jooni.

Suudab templitruki tehnikas paigutada kujundeid järjestikku ruudu äärtele.

Õpib kujutama lihtsamaid esemeid, erinevaid loodusvorme (puud, lehed), loomade- ja inimfiguure õpitud vormide ja joonte abil.

2) Voolimine

Laps oskab voolimismaterjali rullida, veeretada (peopesal ja alusel), muljuda piki- ja ringikujuliselt.

Oskab savipulka ja kera lamedaks vajutada. Oskab pulgast rõngast moodustada otste kokku vajutamise teel.

Laps oskab silindrit ja kera lapikuks vajutada.

Õpib valmistama kahe- kuni neljaosalisi figuure osade kokku vajutamise teel.

Laps teeb materjalisse sõrmedega, voolimispulgaga auke, pinnale jooni, täppe ja näpistab materjali (okkad, nina, kõrvad).

Laps oskab voolitavaid figuuride iseloomulikke tunnuseid edasi anda.

3) Kleepimine, meisterdamine

Laps õpib käsitsema liimipintslit ja lappi, proovib koos õpetajaga kasutada kääre.

Kannab ise õpetaja abiga pintsliga liimi paberile või muule materjalile.

Laob kahe kuni kolmeosalisi esemeid, õpib kleepima põhikujundile täiendavaid detaile.

Laob ja kleebib ribale ümarvormilisi ja kandilisi valmiskujundeid jälgides värvi rütmi ja säilitades vahemaad.

Oskab kortsutada pehmet paberit, pabeririba tükkideks rebida ning liimiga kaetud pinnale paberi-, papitükke, seemneid vm materjali puistata.

Laps oskab täiskasvanu juhendamisel pabernööri või traadi otsa suuri pärleid lükkida.

4) Kujundamine, disainimine

Kaunistab (täppidega, joontega) mitmesuguseid etteantud ruumilisi ja tasapinnalisi esemeid (n lillepott, paber, taskurätt, papptaldrik, pall, sokk).

Laps teeb voolimismaterjalisse sõrmedega, voolimispulgaga auke, pinnale jooni, täppe ja näpistab materjali (okkad, nina, kõrvad).

5) Kunsti vaatlemine, vestlused kunstist

Vaatleb pilte, näidistoid, raamatu illustratsioone; osutab enda jaoks tähtsatele objektidele, nähtustele ning nimetab neid (auto, puu, koer, maja, vihm jne).

Annab oma tööle nimetuse.

4-AASTASED

1) Maalimine ja joonistamine

Tunneb põhivärve, lisaks rohelist, oranži, roosat, lillat, musta, pruuni, valget. Nimetab tumedamaid ja heledamaid värvitoone.

Suunamisel võtab pintsile vajaliku koguse värvi ja loputab pintsli peale kasutamist.

Kasutab erinevaid joonistusvahendeid liigse surveta.

Kasutab pintsli erinevaid osi (otsa, külge) ja teab kuidas tekitada erinevaid pintslijäljendeid

Meeldetuletusel ei värvi üle paberi serva ja juhendamisel kasutab katevärve kogu pinna ulatusel.

Tõmbab iseseisvalt horisontaalseid ja vertikaalseid triipe, sealhulgas ka kaarjaid jooni sooviga jäljendada konkreetseid esemeid.

Ümarvorme maalib värvilaigu pintsliga suurendamise teel.

Suudab kujutada natuurile sarnaselt esemeid, loodusnähtusi, asju, inimest.

Õpib edasi andma tüdruku ja poisi erinevusi välimuse ja riietuse kaudu.

Ühendab üksikkujundeid süžeeliseks tervikuks.

Oskab pintsli- ja templitrukki ning nende abil mustreid koostada, jälgides kujundi ääri, nurki, keskkoha.

2) Voolimine

Oskab voolimismaterjali rullida ja veeretada käte vahel.

Vajutab ümarvormi pihkude ja/või sõrmede vahel õhemaks, pigistab ja venitab voolimismaterjali sellele teise kuju andmise eesmärgil.

Oskab kerast ja silindrist õõnesvormi teha, silindrilist vormi teisendada kooniliseks.

Oskab õõnesvormide servi siluda ja tasandada sõrmedega.

Oskab põhivormidest detaile välja pigistada (kõrvad, nina, saba, okkad).

Moodustab väikestest voolitud vormidest terviku üksteise peale, sisse jne ladudes.

Oskab erinevaid vorme liita kokkuvajutamise teel ja ühenduskohti siluda.

Voolib esemete rühmi ja samalaadseid suuruselt erinevaid kujundeid.

Juhendamisel kasutab voolimispulka savi vms voolimismaterjali tükeldamiseks.

3) Kleepimine, meisterdamine

Oskab liimiga katta talle ette näidatud pinna ja juhendamisel asetab sinna soovitud kujundi. Suudab ise paberist kujundeid liimiga katta ning juhendamisel tööl vastavasse kohta liimida. Laps oskab kääridega lõigata ribasid, ribast nelinurkseid kujundeid ja lihtsamaid kujundeid mööda etteantud joont.

Laps oskab ruudukujulist paberit teisendada ringiks ja ristkülikukujulist ovaaliks nurkade lõikamise teel ning kolmnurgaks ruudu poolitamise teel.

Laob 3-4 tuttavast geomeetrisest kujundist esemeid, loomi.

Laps oskab koostada värvi- ja vormirütmilist mustrit.

Voldib paberi pooleks.

Laps oskab kortsutada erineva paksusega paberit ja rebida tükikesi.

Ettenäitamisel ühendab erinevaid materjale (looduslik materjal ja paber jne).

Täiskasvanu juhendamisel meisterdab looduslikust materjalist ja majapidamises järelejäänud pisiesemetest objekte (n päkapikk-käbile müts, nina; jäneplasttopsile kõrvad jne) kasutades lihtsaid ühendusvõtteid (nt plastiliiniga liitmine, tikkude või kõrte torkamine pehmesse materjali jne).

4) Kujundamine, disainimine

Valib tööks meeldivad toonid ja värvid ning põhjendab oma valikut elementaarsel moel. Kirjeldab ja kasutab esemetele ja nähtustele iseloomulikke värvusi.

Kaunistab tasapinnalisi esemeid valmis kujunditega neid sinna spontaanselt paigutades.

Suunamisel ja tähelepanu juhtimisel lisab valmivale esemele iseloomulikke detaile.

Kaunistab valmistatud voolingu, kasutades voolimispulka või lisades suuremale vormile väikseid ümaraid või piklikke vorme.

Koostab mängudes ja vabas tegevuses lihtsaid mustreid.

5) Kunsti vaatlemine, vestlused kunstist

Suunavate küsimuste abil analüüsib ja annab tööle hinnangu.

Põhjendab, miks töö, pilt meeldib.

Vastab küsimustele ja selgitab, miks kujutab esemeid, nähtusi just sellisel viisil.

5-AASTASED

1) *Maalimine ja joonistamine*

Kasutab iseseisvalt erinevaid joonistusvahendeid (n viltpliiatsid, pastellid jm). Kujundite värvimisel ületab minimaalselt piirjooni.

Kasutab iseseisvalt pliiatsiteritajat.

Oskab valida joonisega sobivaid värvitoone. Õpib värvide valikuga edastama meeleolusid. Tunneb ja kasutab kõiki värvitoone (sinine, punane, kollane, roheline, oranž, pruun, valge, must, lilla, hall, roosa).

Võtab iseseisvalt pintsliga värvi ja katab pindu. Juhendamisel katab värviga algul suurema kujundi, millele lisab pintslivajutuste ja pintsliõmmetega detailid.

Tõmbab ühtlase joone lihtsa kujuga šablooni või joonlaua järgi.

Õpib edasi andma kujutatavate objektide eripära värvis, vormis ja õigetes proportsioonides (suur – väike, madal – kõrge, pikem – lühem, kitsas – lai).

Õpib kujutama inimest erinevates tegevustes, linde ja loomi.

Oskab edasi anda ümbritsevate kujundite iseloomulikke tunnuseid, erinevaid loodusnähtusi ning kirjanduspalade sisu.

Koostab mustreid laiadest ja kitsastest, sirg- ja lainelistest, horisontaal- ja vertikaaljoontest ning punktidest, joontest, ringidest, täppidest valgelt ja värvilisel paberil.

2) *Voolimine*

Veeretab ja rullib iseseisvalt erinevaid voolimismaterjale.

Oskab savi, plastiliini jaotada 2-4 osaks, pinda siluda ja kujundada voolimispulgaga.

Oskab erineva suuruse ja vormiga õõnesvorme voolida.

Kasutab saadud algvorme (kera, silinder) neist tähendusega objektide voolimiseks.

Juhendamisel ühendab lihtsamaid voolitud detaile omavahel.

Oskab erineva kuju ja suurusega puu- ja juurvilju ning seeni voolida natuuri ja kujutuse järgi.

Voolib inim-, linnu- ja loomafiguure plastilisel meetodil, ka liikumises ja tegevuses.

Oskab voolimispulga abil voolitud töö pinnale kujutada n juukseid, mustrit riidel, nõudel, sulgkatet lindudel.

Kasutab valmisvorme iseseisvalt liivast ehitamiseks, juhendamisel n piparkookide vms. valmistamiseks.

3) *Kleepimine, meisterdamine*

Rebib paberist väikseid tükke, ribasid, suuremaid ümmargusi vorme ja lihtsaid kujundeid ning kleebib neid alusele, moodustab kompositsioone.

Laps oskab paberit pooleks ja neljaks voltida ning kujundada kaardi, raamatu, lumehelbe.

Lõikab kääridega suuri sirgeid piirjoontega ja vormilt lihtsaid kujundeid.

Lõikab paberist ovaalse ja ümmarguse vormiga kujundeid nurkade ümardamise teel.

Lõikab kokkuvolditud paberist sümmeetrilisi vorme.

Koostab lihtsatest elementidest mustriribasid esemete kaunistamiseks.

Meisterdab looduslikust materjalist ja majapidamises järelejäänud pisiesemetest objekte lihtsate ühendusvõtete abil (n plastiliiniga liitmine, tikkude või kõrte torkamine pehmesse materjali jne).

Õpib looduslikust materjalist (kõrkjad, õled, jm.) või lõngast figuure valmistama.

Lükib paelale, lõngale auguga esemeid (n helmeid, nõöpe) kettide, kaunistuste jne. valmistamiseks.

4) *Kujundamine, disainimine*

Juhendamisel leiab iseloomulikke detaile vaatluse ja võrdluse teel (sebra triibud, ema lokiis juuksed jne), millega täiendada oma tööd.

Koostab lihtsatest elementidest (kahe elemendi vaheldumisega) mustribasid esemete kaunistamiseks.

Lükib varieeruva kuju, suuruse ja värviga elementidest nõõrile rütmilise jada, luues kaelakee, kuusehte vms.

Kujundab suunamise toel tähtpäevakaardi sündmuse meeleoluga sobivate motiividega. Valib kaunistusmotiivi ja kannab juhendamisel šablooni, trafareti või templi abil selle omavalituid kohale esemel (kruus, taldrik, pluus).

5) Kunsti vaatlemine, vestlused kunstist

Annab hinnangu oma tööle, kas see on pooleli või valmis.

Kunstitöö vaatlemisel vastab suunavatele küsimustele (mis toimub pildil, kes mida kus teeb?).

Juhendamisel võrdleb erinevaid kujutatud objekte (suurust, värvi).

Tunneb ära varem vaadeldud pildi.

Jutustab suunamise abil, mida on kujutanud oma töödel, loetleb milliseid materjale on kasutanud töö valmimisel.

6-AASTASED

1) Maalimine ja joonistamine

Joonistamisel jätab vahendiga jäljendi joonistusvahendit ja paberit rikkumata.

Värvib enamasti kontuuri ületamata.

Meeldetuletamisel kasutab pinna katmiseks kallutatud pliiaatsit (pliiaatsi külgi).

Eemaldab ja paneb tagasi viltpliiaatsi otsiku.

Peseb ja kuivatab pintslit enne järgmise värvi kasutamist.

Kasutab tööks vajadusel kahte erineva jämedusega pintslit.

Pintsliga liigub paberil vabalt, ei liigu pikalt edasi – tagasi ühes kohas.

Kasutab varemõpituid tehnilisi oskusi töö teostamisel.

Paigutab esemed jm. kujutataval töö suurusuhetest lähtuvalt.

Kujutab juhendamisel inimest liikumises, muutes jäsemete asendit.

Juhendamisel hele-tumestab värve ja segab omavahel põhivärve.

Meeldetuletusel annab värvidega edasi meeleolu, aastaegadele iseloomulikke tunnuseid.

Väljendab sirgete, sakiliste, kaarjate jne. joontega emotsiooni ja meeleolu ning täidab pinda.

Suunamisel oskab valida kujutatavast lähtuvalt tööle sobivat tausta.

2) Voolimine

Nimeta erinevaid voolimismaterjale ja nende omadusi.

Oskab voolida erineva suurusega ümarvorme ning neid õõnesvormideks muuta.

Kasutab voolimispuulka vormide õõnestamisel, iseseisvalt mustri tegemisel.

Ümarvorme ning ümar- ja piklikke vorme ühendades voolib iseseisvalt erinevaid esemeid.

Juhendamisel silub peale väiksemate detailide lisamist ühenduskohad, niisutab vajadusel voolitava eseme pinda.

Voolib ka ühest savitükist, venitades ning pigistades sellest välja terviku erinevaid osi.

3) Kleepimine, meisterdamine

Lõikab kääridega lihtsaid kumerate piirjoontega kujundeid.

Lõikab kääridega peale paberi ka muid materjale (joogikõrred, papp, riie).

Oskab iseseisvalt paberist geomeetrilisi kujundeid lõigata.

Rebib lihtsamaid kujundeid.

Kujundab pilte kleepides alusele iseseisvalt rebitud, lõigatud, kortsutatud, rullitud või volditud paberitükke.

Märkab ja jätkab mustri rütmi.

Voldib ettenäitamise järgi etapiliselt kaasa, tehes lihtsaid objekte (paat, lennuk, müts).

Punub sirgetest ribadest lihtsa pinna.

Märkab looduslike materjalide sarnasust muude esemete või olenditega ning kasutab seda meisterdamise juures ära (oksast loom, kivist putukas jne).

Valib erinevate meisterdamismaterjalide vahel ja püüab neid omavahel sobitada.

Laps õpib täiskasvanu juhendamisel kasutama naasklit, nuga, haamrit.

Punub kolmeharulist palmikut.

Meeldetuletamisel kasutab materjale säästlikult ja otstarbekalt.

4) Kujundamine, disainimine

Pakub omapoolseid lahendusi töö mitmekesistamiseks.

Küsib vajadusel nõu ja arutleb tehnilise teostuse ning värvi- ja vormilahenduste üle.

Tausta värvimisel annab edasi pildi meeolu, iseloomu, kasutades juhendamisel ja meeldetuletamisel seni omandatud tehnilisi võtteid.

Esemete kaunistamisel ja nende iseloomu edasiandmisel kasutab õpitud oskusi (n triibud, jooned, täpid). Kujundab lihtsa mustri väikestest detailidest.

Märkab mustri rütmi ja suudab jätkata mustri moodustamist.

Kasutab esemete kujundamisel lihtsaid trükke, jäljendite vajutamist, ruumiliste esemete puhul väikevormide liitmist, väljapigistamist, muljumist jne.

Segab ja hele-tumestab värve.

Kasutab looduslikku materjali koos tehnikuga.

Kirjeldab ja kasutab lihtsamaid eesti rahvusmotiive – triibud, lillornament.

Kasutab sümboleid esemete iseloomulike tunnuste väljatoomiseks.

5) Kunsti vaatlemine, vestlused kunstist

Annab oma tööle hinnangu ja põhjendab oma arvamust.

Põhjendab küsimustega suunamisel tehniliste lahenduste, vormi- ja värvilahenduste kasutamist.

Vaatleb huviga omaalgatuslikult raamatuillustratsioone, kunstitöid, esitab nende kohta küsimusi ja avaldab oma arvamust.

Eelistab konkreetseid raamatuid kujundusest lähtuvalt.

7-AASTASED

1) Maalimine ja joonistamine

Segab värve segamiselusel ja töö peal.

Loputab pintslit piisava sagedusega ja väldib värvide liigset määrdumist värvipurkides.

Juhendamisel alustab maalimist taustast või suuremast pinnast.

Alusjoonistust kasutades arvestab maalimisel objektide piirjooni.

Meeldetuletamisel kasutab pintslit erinevalt: katab ühtlaselt aluspinda, teeb pintslitrukki jne.

Joonistab kontuuriga kujutatavad objektid.

Värvib (omajoonistatud või värviraamatu) kujundid värvi või viltpliiatsitega kontuuri seest, varieerides värvimise (käte liikumise) suunda. Kujundite värvimisel ületab minimaalselt piirjoont.

Tõmbab ühtlase joone lihtsa kujuga šablooniga või joonlaua järgi.

2) Voolimine

Kasutab iseseisvalt tuttavaid voolimismaterjale arvestades nende eripära (n vajadusel soojendab plastiliini, niisutab savi enne voolimist). Kasutab uusi voolimismaterjale õpetaja abil.

Voolib lihtsaid õõnesvorme kerakujulisest savitükist.

Juhendamisel silub detailide pinda ja ühenduskohti.

Kasutab voolimispulka voolimisel ja pinna kaunistamisel (mustri või tekstuuriga).

3) Kleepimine, meisterdamine

Kujundab või täiendab pilte või objekte, kleepides alusele iseseisvalt rebitud lõigatud, kortsutatud, rullitud või volditud paberit.

Lõikab kääridega lihtsaid kumerate piirjoontega kujundeid.

Voldib ettenäitamise järgi etapiliselt kaasa tehes lihtsaid objekte (paat, lennuk, müts, kana).

Punub sirgetest ribadest lihtsa pinna (järjehoidja, linik).

Juhendamisel keerutab jämedast materjalist keerupaela, punub kolmeharulist palmikut.

Suudab luua tehniliselt ning teostuse poolest lihtsaid meisterdusi, kasutades erinevaid materjale (papp, tekstiil, plastmass, puit) ja ühendusviise (liim, kleeplint, traat).

Õpetaja suunamisel kasutab materjali (liim, riie, paber) otstarbekalt ja säästlikult.

4) Kujundamine, disainimine

Kirjutab tööle oma nime.

Rõhutab kõige tähtsamat oma töös värvi, suuruse või asukoha abil.

Kujutab objekte erinevates vaadetes näiteks liikuva inimese kujutamiseks muudab tema pea, käte, jalgade asendit.

Juhendamisel segab värve uute värvitoonide saamiseks.

Loovtööde tegemiseks kasutab geomeetrilisi kujundeid ka neid kombineerides.

Selgitab omavalmistatud esemete otstarvet ja nimetab oma valikut põhjendades koha, kuhu see sobib.

Voolib omapärase vormiga eseme ja kaunistab selle valides värvi, kaunistusmotiivid ja tehnoloogia.

Aitab kujundada tähtpäevaga seotud peolauda ja ruumi.

5) Kunsti vaatlemine, vestlused kunstist

Kasutab raamatuillustratsioone, fotosid, kunstiteoseid (sh skulptuure) oma töö lähtealusena, luues oma vaba ja isikupärase variandi.

Teoseid vaadeldes ja kirjeldades märkab detaile, värve, meeleolu.

Annab oma tööle, näidistööle jt kunstiga seotud objektidele hinnanguid skaalal meeldib – ei meeldi, põhjendades õpetaja suunamisel oma arvamust.

Fantaseerib ja jutustab teose juurde ka loo – mis juhtus enne, mis juhtub pärast.

(4) Lapse arengu eeldatavad tulemused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

- 1) leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab neid vabalt valitud viisil;
- 2) väljendab joonistades, maalides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid;
- 3) kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid;
- 4) kujutab inimesi neile olemuslike tunnuste kaudu;
- 5) keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö;
- 6) loob esemeid, erinevaid tehnikaid kasutades ning räägib nende otstarbest;

- 7) koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks;
- 8) kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu.

§ 18. Valdkond: MUUSIKA

(1) Valdkonna eesmärgid

Valdkond muusika õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb muusikast ja musitseerimisest rõõmu;
- 2) suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
- 3) suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
- 4) suudab musitseerida nii grupis kui ka üksikult.

(2) Üldteemad

- 1) Muusika kuulamine;
- 2) muusikalis-rütmiline liikumine;
- 3) laulmine;
- 4) pillimäng.

(3) Valdkonna sisu ja lapse eeldatavad arengutulemused õppekava läbimisel vanuseti

2-AASTASED

1) Muusika kuulamine

Tunneb rõõmu kuulatavast laulust või muusikapalast.

2) Muusikalis-rütmiline liikumine

Sooritab koos õpetajaga lihtsaid liikumisi vastavalt laulu tekstile – näiteks paigaltammumine, keerutamine üksikult, koos jalu hüplemine, käte peitmineselja taha, viibutamine sõrmega, kükitamine, lehvitamine.

3) Laulmine

Kuulab, jälgib õpetaja laulu.

4) Pillimäng

Mängib õpetaja ettenäitamisel kaasa kuulatud muusikale kehapillil (plaksutab, patsutab kaasa pulssi või rütmi).

3-AASTASED

1) Muusika kuulamine

Reageerib emotsionaalselt vastavalt muusika iseloomule (plaksutab, kõigub kehaga vmt.).

2) Muusikalis-rütmiline liikumine

Liigub koos õpetajaga vastavalt muusika meeleolule, arvestades pulssi ja meetrumit (näiteks kõnd-jooks, päkkadel kõnd, ühe ja vaheldumisi kahe jalaga koputamise, keerutamine paariliseaga).

3) Laulmine

Püüab õpetajaga kaasa laulda, laudes üksikuid silpe, sõnu, laulu lõike.

Osaleb laulude esitamisel, plaksutab või laulab kaasa.

4) Pillimäng

Mängib kaasa pulssi või rütmi muusika kuulamisel, liikumisel ja laulmisel kehapillil, kõlapulkadega, lastekastanjettidega, üllatusmuna sisust valmistatud kõrinaga.

4-AASTASED

1) Muusika kuulamine

Kuulab huviga laulu ja muusikapala.

Väljendab kuulatud muusikas tajutud kontrastseid meeleolusid liigutuste ja liikumisega, ka muusikaliste tegevuste kaudu – liikumine, laulmine, pillimäng.

Tunneb kuulmise järgi ära mõningaid õpitud laule, hakkab kaasa laulma.

2) Muusikalis-rütmiline liikumine

Väljendab muusika meeleolu liikumise kaudu (näiteks plastilise intoneerimise ehk loova liikumisega).

Tantsib, kasutades eakohaseid tantsuelemente (põlvetoestikõnd ja –jooks, liikumine hanereas ja ringis).

Osaleb laulumängudes.

Muudab liikumist vastavalt muusikaosade ja muusikaliste väljendusvahendite vaheldumisele (tempo, dünaamika, register), arvestades pulssi ja meetrumit (näiteks liigub hanereas, ringis nii üksi kui paaris).

Esitab õpetaja seatud tantse, kasutades õpitud tantsuelemente.

3) Laulmine

Laulab rühmaga ühtses tempos. Laulab peast lihtsamaid õpitud rahva- ja lastelaule.

4) Pillimäng

Mängib rütmipille (näiteks kõlakarp, trumm, kuljused) muusika kuulamise, liikumise ja laulmise saateks.

Tunneb õpitud rütmipillid tämbri järgi ära.

5-AASTASED

1) Muusika kuulamine

Kuulab huviga laulu ja muusikapala

Väljendab kuulatud muusikas tajutud meeleolusid erinevate muusikaliste tegevuste – liikumine, laulmine, pillimäng – kaudu (näiteks järgib tempot, rütmi kehalise liikumisega või tundes ära õpitud laulu (kuuldes nii melodiat kui sõnu), hakkab kaasa laulma.

2) Muusikalis-rütmiline liikumine

Muudab liikumist vastavalt muusikaosade ja muusikaliste väljendusvahendite vaheldumisele (tempo, dünaamika, register), arvestades pulssi ja meetrumit (näiteks liigub hanereas, ringis nii üksi kui paaris).

Esitab õpetaja seatud tantse, kasutades õpitud tantsuelemente.

3) Laulmine

Laulab väljahingamisel loomuliku häälega.

Esitab laule rühmaga ühtses tempos.

Laulab peast teistega koos mõningaid rahva- ja lastelaule.

4) Pillimäng

Mängib ja tunneb kuulmisel tämbri järgi ära õpitud rütmipille; mängib rütmisaateid lasteriimidele ja lastelauludele.

Ansamblimängus osaledes alustab ja lõpetab koos teistega, mängib nendega ühes tempos.

Mängib järgmisi pille: kuljused, tamburiin, sahistid, kõristid, kastanjetid, kõlapulgad, marakad, võrutrumm, triangel.

6-AASTASED

1) Muusika kuulamine

Tunneb ära lihtsamaid žanre (hällilaul, marss, tantsuviis, rahvalaul).

Väljendab loovalt muusika kuulamisest saadud elamusi (joonistab, jutustab).

2) Muusikalis-rütmiline liikumine

Liigub ja tantsib sünkroonis teistega, oskab hüpaksammu, kül- ja otsegaloppi.

Kõnnib, jookseb ja reageerib muusika tempo muutustele rütmiliselt täpselt, sh. muudab liikumissuunda.

3) Laulmine

Laulab ilmekalt, lähtudes laulu ja teksti karakterist.

Laulab peast õpitud rahva- ja lastelaule ja esitab neid rühmas.

4) Pillimäng

Mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel lihtsamaid ostinato kaasmänge (lühike korduv rütmi- või viisilõik).

Osaleb lastepilli ansamblimängus.

7-AASTASED

1) Muusika kuulamine

Kuulatud muusika iseloomustamisel kasutab eakohast sõnavara.

Näitab üles loominguulist initsiatiivi läbi tegevuste toetudes oma kogemusele kuulnud palade suhtes (nt jutustab, mida kuulis muusikast).

Eristab vokaal- ja instrumentaalmuusikas lihtsamaid muusikažanre (hällilaul, marss, tantsuviis, rahvalaul).

2) Muusikalis-rütmiline liikumine

Väljendab ennast loovalt liikumise kaudu toetudes õpitud muusikalistele väljendusvahenditele (tempo, dünaamika, register, muusika meeleolu), näiteks kasutab kül- ja otsegaloppi ning hüpaksammu.

Sooritab tantsuliigutusi sünkroonselt, väljendusrikkalt ja õige kehahoiuga.

3) Laulmine

Laulab ilmekalt loomuliku häälega eakohaseid rahva- ja lastelaule, esitab neid nii rühmas kui üksi.

4) Pillimäng

Oskab mängida eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel kaasmänge õpitud lauludele, lasteriimidele ja instrumentaalpaladele; osaleb lastepilli ansamblimängus.

Tunneb tämbri ja kõla järgi ära kõlaplaadid, kõlapulgad, marakad, ksülofoni, triangu, tamburiini, kastanjetid, agoogo, piitsaplaksu, kuljused, kellukesed.

(4) Lapse arengu eeldatavad tulemused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

- 1) kuulab tähelepanelikult lõpuni laulu või muusikapala;
- 2) iseloomustab kuulatud muusikat;
- 3) eristab vokaal- ja instrumentaalmuusikas lihtsamaid muusikažanre;
- 4) liigub vastavalt muusika karakterile;
- 5) kooskõlastab oma liikumist lähtuvalt muusika meetrumist ja meeleolust;
- 6) väljendab ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu;
- 7) laulab väljahingamisel loomuliku häälega;
- 8) laulab nii rühmas (ansambelis) kui ka üksikult;
- 9) teab ja laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule;
- 10) tunneb kuulmise järgi ära õpitud pille;
- 11) mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel kaasmänge õpitud lauludele, lasteriimidele ja instrumentaalpaladele;
- 12) musitseerib loovalt lastepillidel ja oskab mängida pilliansambelis.

§ 19. Valdkond: LIIKUMINE

(1) Valdkonna eesmärgid

Liikumise valdkonna õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tahab liikuda ja tunneb rõõmu liikumisest;
- 2) suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- 3) tegutseb aktiivselt individuaalselt ja rühmas;
- 4) mõistab kehalise aktiivsuse olulisust tervisele;
- 5) järgib elementaarseid hügieeni ja ohutusnõudeid;
- 6) tahab vees liikuda ja tunneb sellest rõõmu, mõistab ujumisoskuse kasulikkust.

(2) Üldteemad

- 1) Kehalise kasvatuse alased teadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen;
- 2) põhiliikumised;
- 3) liikumismängud;
- 4) erinevad spordialad;
- 5) tants, rütmika;
- 6) ujumine (ujumisalased teadmised, ohutus, enesekontroll, erinevad ujumisviisid).

(3) Valdkonna sisu ja lapse eeldatavad arengutulemused õppekava läbimisel vanuseti

2-AASTASED

1) Kehalise kasvatuse alased teadmised: ohutus, enesekontroll, hügieen

Sooritab harjutusi aktiivselt, entusiastlikult.

Liigub õpetaja juhendamisel ohutult.

2) Põhiliikumised

Ronib ja roomab üle ja läbi väikeste takistuste.

Kõnnib piiratud pinnal. Säilitab sihi kõnnil ja jooksul.

Hüpitab käes palli, jälgib selle suunda, veeretab üksteisele, lookade alt läbi.

Sooritab ettenäitamise ja juhendamise järgi asendeid ja liikumisi.

Õpib aru saama korraldustest – jookse, kõnni, hüppa; asenditest – kõhuli, selili, põlvili, istu.

Oskab liikuda ringjoonel, plaksutab ees.

Jookseb veereva vahendi (pall, rõngas) järel.

Õpib rivistuma ringiks, paardesse, kolonni (s.o lõimimine matemaatikaga) õpetaja abiga.

Hoota kaugushüpe, hüpe üle kahe paralleelselt asetatud nõör (vahe 20 cm). Üles- ja allahüpped.

3) Liikumismängud

Mängib koos juhendaja ja kaaslastega kõnni- ja jooksumänge.

4) Erinevad spordialad

Istub kelgul ja hoiab tasakaalu mäest laskumisel.

5) Tants, rütmika

Kasutab liikumisel rütmipille juhendaja abil.

Sooritab liikumist vastavalt muusika iseloomule juhendaja abil.

3- AASTASED

1) Kehalise kasvatusel alased teadmised: ohutus, enesekontroll, hügieen

Valib õpetaja korraldusel teiste riiete hulgast välja võimlemisriided.

Arvestab aktiivses tegevuses rühmakaaslastega.

Kujuneb oskus kuulata õpetaja korraldusi, täita käsklusi.

2) Põhiliikumised

Sooritab põhiliikumisi.

Säilitab liikumisel tasakaalu, seda nii tasakaalupingil kui ka vähendatud pinnal.

Sooritab võimlemisharjutusi eri asenditest ja erinevate vahenditega.

Teeb harjutusi ettenäitamise ja juhendamise järgi ühtses tempos õpetaja ja kaaslastega.

Sooritab painduvust, osavust ja kiirust arendavaid harjutusi.

Saab aru korraldustest – jookse, kõnni, hüppa; asenditest – harkseis, käed ees, kõrval, ülal jt.

Plaksutab ees, taga, ülal jne.

3) Liikumismängud

Mängib matkiva sisuga 1-2 reegluga kõnni- ja jooksumänge.

Mängib iseseisvalt aktiivse liikumisega mängu.

4) Erinevad spordialad

Veab tühja kelku. Sõidab kelgul iseseisvalt nõlvakust alla.

Matkab õpetajaga või vanematega looduses.

Teeb kaasa kuni 500 m pikkuse rännaku ja püsib kolonnis.

5) Tants, rütmika

Kõnnib, jookseb ja hüpleb rütmiliselt muusika järgi.

Sooritab liigutusi vastavalt muusikale erinevas tempos õpetaja juhendamise järgi.

6) *Ujumine (ujumisalased teadmised, ohutus, enesekontroll, põhiliikumised)*

Valib õpetaja korraldusel teiste riiete hulgast välja ujumisriided.

Arvestab vees liikudes rühmakaaslastega.

Kujuneb oskus kuulata õpetaja korraldusi, täita käsklusi.

Sooritab harjutusi vees aktiivselt, entusiastlikult.

Liigub vees õpetaja juhendamisel ohutult.

Saab üle veekartusest. Tunneb vees olemisest rõõmu.

Valab vett näole. Puhub mulle vette.

Liigub ja mängib vees iseseisvalt ja abivahenditega.

Kasutab abivahendeid (kätiseid, ujumislaua, ujuminuudleid).

Mängib koos juhendaja ja kaaslastega lihtsamaid mängu vees.

4-AASTASED

1) *Kehalise kasvatusalased teadmised: ohutus, enesekontroll, hügieen*

Sooritab harjutusi vastavalt õpetaja korraldustele sõnalise seletuse järgi.

2) *Põhiliikumised*

Sooritab põhiliikumisi kombinatsioonides ja õpitud harjutustes.

Sooritab koordineerimise, tasakaalu ja osavust arendavaid harjutusi.

Sooritab juhendamisel kuni neljast harjutusest koosnevat kombinatsiooni.

Hoiab oma koha erinevates rivistustes: kolonnis, ringis, viirus.

Mõistab asendeid – harkiste, põlvitusiste; korraldusi – painutus ette, kõrvale, taha.

Hüpleb ühel jalal, põlvetooste- ja galopp hüplemine, kõrgushüpe otsejooksult 20-30 cm.

Viskab palli ühe käega ja püüab kahega, pörgatab vasaku ja parema käega.

3) *Liikumismängud*

Algatab iseseisvalt mängu ja tegutseb lasteaias õuealal.

Mängib 2-4 reeglilise liikumismänge.

Pingutab end rühmategevustes ühise eesmärgi nimel.

4) *Erinevad spordialad*

Kasutab sihipäraselt abivahendeid (rõngas, kätised jm).

Sõidab kolmerattalise rattaga vabalt.

Laskub mäest kelguga, pöörab ja pidurdab jalgadega.

5) *Tants, rütmika*

Sooritab imiteerivaid liigutusi vastavalt muusika iseloomule.

Plaksutab ja liigub vastavalt rütmile.

6) *Ujumine (ujumisalased teadmised, ohutus, enesekontroll, põhiliikumised)*

Järgib basseini kasutamise hügieeni ja õpetaja juhendamisel ka ohutusreegleid.

Sooritab harjutusi vastavalt õpetaja korraldustele sõnalise seletuse järgi.

Saab aru õpetaja käsklustest ja täidab neid.

Tunneb vees olemisest rõõmu.

Kasutab sihipäraselt abivahendeid (ujumislaua, ujuminuudleid).

Liigub, ujub, lebab ja mängib vees iseseisvalt ja abivahenditega.

Mängib koos juhendaja ja kaaslastega mängu vees.

5-AASTASED

1) Kehalise kasvatuse alased teadmised: ohutus, enesekontroll, hügieen

Nimetab erinevaid kodukohas harrastatavaid spordialasid ja spordivõistlusi.
Kasutab erinevaid spordivahendeid (n topispalli) ohutult, sobival viisil ja kohas.

2) Põhiliikumised

Kasutab põhiliikumisi aktiivses tegevuses ja mängudes.
Sooritab staatilist tasakaalu nõudvaid harjutusi.
Sooritab harjutusi väikevahendeid kasutades.
Vahenditega harjutusi (pall, hüpits) sooritab eakohaselt tehniliselt õigesti.
Valitseb oma liigutusi, koordineerimise ja tasakaalu nõudvate harjutuste täitmisel.
Sooritab tasakaalu, painduvust ja osavust arendavaid harjutusi.
Õpib kasutama hüpitsat.

3) Liikumismängud

Mängib meeskondlikke võistlusmänge.
Osaleb jõukohastes teatevõistlustes (n joonejooksud).
Tunnustab nii enda kui vastasmeeskonna edu.

4) Erinevad spordialad

Veab üksi, kahekesi, kolmekesi kelgul kaaslast.
Kelgutab mäest alla, täites eriülesandeid (n esemete haaramine).
Liigub suuskadel otsesuunas astuva sammuga.
Harjutab libisemist. Suusatab keppidega, paaristõuge.
Õpib nõlvast üles liikumist paralleelsammuga.
Suuskadel pöördliikumised.
Õpib kohapeal kukkumist.
Kasutab spordi- ja mänguväljakute vahendeid sihipäraselt.
Sooritab rännakuid ja orienteerub koos õpetajaga.
Sõidab kahe rattalise jalgrattaga.

5) Tants, rütmika

Jäljendab liikumisega erinevaid rütme.
Liigub vastavalt muusika tempo kiirenemisele ja aeglustumisele.
Liigub iseseisvalt, vabalt muusika järgi.

6) Ujumine (ujumisalased teadmised, ohutus, enesekontroll, põhiliikumised)

Järgib basseini kasutamise hügieenireegleid ja õpetaja juhendamisel ka ohutusreegleid.
Sooritab harjutusi vastavalt õpetaja korraldustele sõnalise seletuse järgi.
Hingab vette. Omandab hingamispeetuse.
Kasutab abivahendeid ujumisoskuse harjutamise eesmärgil.
Libiseb kõhuli lauaga ja ilma. Libiseb selili lauaga.
Ujub kõhuli lauaga.
Mängib veemänge ega karda vett.

6-AASTASED

1) Kehalise kasvatuse alased teadmised: ohutus, enesekontroll, hügieen

Osaleb lasteaia spordipäeval.

Talub kaotust võistlusmängudes.

2) Põhiliikumised

Käsitseb väikevahendeid aktiivses tegevuses.
Ronib varbseinal vahelduva sammu ja lisäülesandega.
Valitseb oma liigutusi ja kehahoidu harjutuste sooritamisel.
Säilitab tasakaalu dünaamilistes harjutustes.

3) Liikumismängud

Käsitseb mängu- ja spordivahendeid loovmängudes.

4) Erinevad spordialad

Suusatab vahelduva libiseva sammuga. Käsitseb suusavarustust õpetaja abiga.
Õpib nõlvast üles liikumist paralleelsammuga ja v-sammuga.
Harjutab laskumist ja ohutult kukkumist.
Suuskadel pöördliikumised.
Sõidab tõukerattaga ja kahe rattalise rattaga.

5) Tants, rütmika

Kohandab oma liigutusi etteantud rütmiga.
Kasutab lihtsaid tantsusamme üksi ja rühmas tantsides.

6) Ujumine (ujumisalased teadmised, ohutus, enesekontroll, põhiliikumised)

Sooritab harjutusi vastavalt õpetaja korraldustele sõnalise seletuse järgi.
Vette väljahingamine.
Kasutab abivahendeid ujumisoskuse harjutamise eesmärgil.
Libiseb kõhuli ja selili. Ujub selili ja kõhuli lauaga.
Omandab harjutused „kork“ ja „meritähht“.
Õpib eristama erinevaid jala- ja käetehnika viise (krool, konna, koer, delfiin).
Sukeldub põhja mänguasju korjama.
Mängib veemänge ega karda vett.

7-AASTASED

1) Kehalise kasvatusalased teadmised: ohutus, enesekontroll, hügieen

Nimetab erinevaid spordialasid ja mõne Eesti tuntuma sportlase.
Keskendub sihipäraseks kehaliseks tegevuseks.
Liikumisel ja mängimisel peab kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid.
Õnnetuse korral kutsub appi täiskasvanu.
Oskab iseseisvalt valida sportimiseks sobiva riietuse.

2) Põhiliikumised

Sooritab põhiliikumisi, nii et liigutused on koordineeritud, rütmilised.
Säilitab tasakaalu staatilistes asendites ja liikumisel.
Kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt üheaegselt, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt.
Valitseb oma liigutusi nii ruumis, maastikul kui ka tänaval.
Orienteerub mänguväljakul, sooritab kujundliikumisi, säilitades enda koha joonises.

Sooritab painduvust, kiirust ja vastupidavust arendavaid tegevusi.

3) Liikumismängud

Võistleb kombineeritud teatevõistlustes (n takistusriba läbimine).

Mängib sportlike elementidega mängu (korvi visked, jalgpall jne).

Organiseerib ise liikumismänge.

Kasutab ausa mängu põhimõtteid, peab kinni kokkulepitud mängureeglitest.

4) Erinevad spordialad

Osaleb kelguvõistlustel (kaugemale, täpsemalt). Sõidab nõlvakust alla põhiasendis.

Suusatab koordineeritud liikumisega, käsitseb suusavarustust enamasti iseseisvalt.

Oskab eristada erinevaid sõidutehnikaid: paaristõuge, vahelduvtõuge.

Mängib lihtsamaid maastikumänge.

Tegutseb iseseisvalt koduümbruse mängu- ja spordiväljakul.

5) Tants, rütmika

Sooritab rütmikaliikumisi üheaegselt kaaslasega.

Liigub vastavalt enda tekitatud rütmile, vahelduva tempoga kiirelt aeglasele.

Väljendab liikumise kaudu emotsioone.

Kasutab liikumisel loovalt vahendeid (lindid, rätikud, rõngad).

6) Ujumine (ujumisalased teadmised, ohutus, enesekontroll, põhiliikumised)

Keskendub sihipäraseks ujumistegevuseks.

Ujumisel ja mängimisel peab kinni üldistest ohutusreeglitest.

Oskab ohtu märgata ja vajadusel abi kutsuda.

Ujub abivahendiga ja/või ilma. Ujub pimekrooli, selili krooli.

Ujub vee all.

Ujub selili lauaga.

Mängib veemänge ega karda vett.

(4) Lapse arengu eeldatavad tulemused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

- 1) keskendub sihipäraseks kehaliseks tegevuseks;
- 2) peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid;
- 3) sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud, rütmilised;
- 4) sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi;
- 5) säilitab tasakaalu paigal olles ja liikumisel;
- 6) kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt;
- 7) matkib täiskasvanut harjutuste sooritamisel;
- 8) sooritab üheaegselt kaaslasega rütmiliikumisi, liigub vastavalt enda tekitatud rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;
- 9) kasutab liikumisel erinevaid vahendeid (lindid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne);
- 10) mängib sportlike elementidega mängu (jalgpall, korvpall jne);
- 11) peab kinni kokkulepitud mängureeglitest;
- 12) nimetab erinevaid spordialasid ja Eesti tuntumaid sportlasi;
- 13) on omandanud või omandamas esmast ujumisoskust.

4. peatükk

LAPSE ARENGU HINDAMINE

§ 20. Lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted

- (1) Lasteaialaste arengu hindamise aluseks on Kurtna Kooli alushariduse õppekava nõuded. Lapse arengu jälgimisel osalevad lapsevanemad, lasteaiaõpetajad, muusika- ja liikumisõpetaja ning logopeed, eripedagoog, vajadusel psühholoog. Koolieelikute arengu hindamise protsessist võtab võimalusel osa ka õpetaja.
- (2) Hinnangu andmisel lähtutakse erinevatest arenguaspektidest, eeldatavatest üldoskustest, õppe- ja kasvatusgevuse valdkondade tulemustest ja lapse individuaalsusest. Lasteaiaõpetaja jälgib lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut.
- (3) Kehalise arengu hindamisel vaadeldakse lapse rühti, keha valitsemisoskust, üld- ja peenmotoorikat, kehalist aktiivsust ning kehalise võimekuse arengudünaamikat.
- (4) Vaimse arengu hindamisel vaadeldakse lapse psüühiliste protsesside (tajude, kujutluste, mälu, mõtlemise), tunnetustegevuse ja õpioskuste arengut ning eeldatavate arengutulemuste saavutamist.
- (5) Sotsiaalse arengu hindamisel jälgitakse lapse tegutsemist ja suhtlemist teiste laste ja täiskasvanutega, lapse tegevuste, eelkõige mängu arengut, iseseisvust ning toimetulekuuskusi, ka emotsioonide kontrolli ja väljendamise oskust, mis on tihedalt seotud kollektiivis kohanemisega.
- (6) Arengu hindamise peamise materjalina kasutatakse Arengu hindamise mängu. TEA Kirjastus, 2010. Andmete kogumisel kasutatakse veel vaatlust, vestlust, tööde analüüsi ja intervjuusid. Vaatlustulemused märgitakse vaatlustabelitesse.
- (7) Kasutatavaid meetodeid tutvustatakse vanematele. Lapse kohta käivatest asjakohastest materjalidest koostab pedagoog lapse arengumapi.
- (8) Vähemalt korra aastas viib pedagoog lapsevanemaga läbi arenguvestluse, mille tulemused dokumenteeritakse isikuandmete kaitse seadusest sätestatud tingimustel.

§ 21. Koolivalmiduse hindamine

- (1) Koolivalmiduse hindamise üldeesmärk on laste sujuv ja tõrgeteta sisseelamine koolimiljöösse.
- (2) Koolivalmiduse kujunemise selgitamine toimub koolialgusele eelneval õppeaastal.
- (3) Koolieelikute arengu hindamisest võtavad osa lapsevanemad, lasteaiaõpetajad, vajadusel kaasatakse logopeed, psühholoog ja eripedagoog.
- (4) Kooliküpsuse hindamisel kasutatakse rühmatestina joonistamise testi (Lapsest saab koolilaps, koostanud Ene Kulderknup. Tallinn 1998, lk 34) ning vajadusel J. Strebeleva arengu hindamise meetodikat.
- (5) Jälgitakse laste mängu, ühistegevusi, viiakse läbi vestlusi. Vaatlustulemustele tuginedes selgitatakse lapse tugevamad ja nõrgemad küljed, mis võiksid olla nende põhjusteks ja vajadusel nõustatakse lapsevanemaid.
- (5) Koolivalmiduse hindamise tulemusel koostavad rühmaõpetajad koostöös logopeedi, eripedagoogi ning liikumis- ja muusikaõpetajaga lapse koolivalmiduse kirjelduse ehk koolivalmiduse kaardi. Koolivalmiduse kaardi vormina on kasutusel e-lastead.ee veebikeskkonnas olev. Koolivalmiduse kaart täidetakse elektrooniliselt, hiljem printitakse ja allkirjastatakse.
- (6) Koolivalmiduse kaardi allkirjastavad selle koostamisel osalenud isikud ja lapsevanem. Kaart väljastatakse lapsevanemale 30. aprilliks.

§ 22. 6–7 aastase lapse eeldatavad üldoskused

- (1) Õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

- 1) mänguoskused;
- 2) tunnetus- ja õpioskused;
- 3) sotsiaalsed oskused;
- 4) enesekohased oskused.

(2) Mänguoskused. Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
- 2) rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
- 3) algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu;
- 4) täidab mängudes erinevaid rolle;
- 5) järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
- 6) suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
- 7) tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus;
- 8) kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.

(3) Tunnetus- ja õpioskused. Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse - taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni. Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi
- 2) mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldest aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
- 3) tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi;
- 4) kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni;
- 5) tegutseb uudses olukorras täiskasvanu juhiste järgi;
- 6) suhtub õppimisse positiivselt - tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;
- 7) rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
- 8) kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist.

(4) Sotsiaalsed oskused. Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
- 2) tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu;
- 3) hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise;
- 4) osaleb rühma reeglite kujundamisel;
- 5) oskab teistega arvestada ja teha koostööd;
- 6) loob sõprussuhteid;
- 7) saab aru oma-võõras-ühine tähendusest;
- 8) teeb vahet hea ja halva käitumise vahel;
- 9) mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;

- 10) järgib kokkulepitud reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
- 11) selgitab oma seisukohti.

(5) Enesekohased oskused. Enesekohaste oskuste all mõistetakse lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada;
- 2) kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi;
- 3) oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
- 4) algatab mängu ja tegevusi;
- 5) tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest;
- 6) teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda;
- 7) saab hakkama eneseteenimisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused;
- 8) kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.

(6) Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi õppe- ja kasvatustegevuste kaudu, erinevate valdkondade sisusid lõimides.

5. peatükk

ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

§ 23. Õppekava uuendamine ja täiendamine

- (1) Kurtna lasteaia õppekava koostamine ja arendamine eeldab laste ja õpetajate; õpetajate ja juhtkonna; hoolekogu, lastevanemate, kooli omaniku, teiste õppeasutuste ja organisatsioonide koostööd.
- (2) Õppekava koostamises ja arendamises kasutatakse erinevaid töövorme. Selles töös osalevad kõik pedagoogid.
- (3) Õppekava koostamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab kooli direktor.
- (4) Õppekava vaadatakse üle kord õppeaastas.